

Vérszegénység, sápkór, migraine és ideges gyomorhajok ellen kitűnő hatású gyógyszer, gyenge gyermekek és nők erősítésére hatalmas praeservativum, a

TOKAJI-CHINA-VASBOR,

mely a m. k. belügyminiszterium által engedélyvel látta... alapján: — becses és nemcsak egyes kisebb bajok ellen sikerrel használható, hanem gyógyszerként is nagy elterjedtségre számíthat, többnyire igen silány, utánzatot szűl, minélőve csak azon készítmény fogadható el, melynek jelvényén alatti névaláírásom olvasható. Egy nagy üveg ára 3 frt, egy kicsi 1 frt 60 kr. Kapható gyógyszerárúházaiból posta útján is.

KRIEGNER GYÖRGY gyógyszerháza a Magyar koronához, Budapest, VIII. ker., Kálvin-tér. Krieger György
A „REPARATOR“ csúsz, kőszvény, csúszos fej-, fog- és fülzsugattásoknál, faszam és ütési daganatoknál rendkívül hatású gyógyszernek főként. — Egy nagy üveg ára 1 frt, kicsi 50 kr. Kapható minden gyógyszerárúházaiban.

Elismerő nyilatkozat.

Tek. Fácziányi Armin gyógyszerész
urnak, Budapest, X. ker., Kőbányán.

Tisztelt gyógyszerész ur! Van szerencsém értesíteni, miszerint uraságodnál mult hó 22-én testvérem részére megrendelt két nagy üveg gyógyhatású magyar édes mustár legkiválóbb hatásának bizonyult. Most kérem, legyen oly kegyes, postafordultával ismét ugyanabból a kitűnő mustárból két nagy üveggel utánvételt címzetre küldeni. Kéréssem megújítása mellett szívből üdvözlök, vagyok igaz tisztelője Albert Miklós, s. k., plébános, Pákan, 1888 november 4. (Zalam.)
Ezen gyógymustár, a mely két hazai országos kiállításán neveztesen: 1879-ben Székesfehérváron és 1885-ben Budapesten a közegészségügyi szakbizottság részéről érdem-éremmel és elismerő oklevéllel lett kitüntetve és ezenkívül országsszerint kitűnő orvosi tekintélyek, valamint már több ezerre menő szenvedők részéről legnagyobb elismerést vívott ki magának, mint biztos és igen kellemes ív és gyógyszer legjobban és tisztán lekiismerettel ajánlható úgy a gyomor, mint az onnan származó többféle bajok ellen, nevezetesen a gyomor, bél-, gége- és tüdőhurut, nehéz lélegzés, asthma, rekedtség, puffadás, gyomor és a mell elnyálkásodás, étvágyhiány, rossz emésztés, máj- és aranyérbántalmaknál stb.
Ára: egy nagyobb üveg 1 frt, kisebb 50 kr. Postán kevesebb mint két nagy avagy négy kisebb üveg nem szállíthatik. Csomagolás oleoson számíttatik. Kapható úgy a készítőnél, valamint a fővárosi és vidéki gyógyszerészek és nagyobb fűszerkereskedő urnaknál, ismétlőklők kedvező árengedményben részesülnek.

Hatóságilag engedélyezett végeladás

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, miszerint a helyben 50 év óta fennálló NŐI DIVAT-ÜZLETEM ÁTVÁLTOZTATÁSA MIATT, hatóságilag engedélyezett

nagy kiárusítást

rendezek női divat-árúkból, mellyel alkalmat nyújtok a m. t. közönségnek a legezészerűbb karácsonyi- és ujévi ajándékokat

már most legolcsóbb árakon beszerezhetni. — Raktáram egyáltalán solid, finom bel- és külföldi divat-kelmékből áll **rendkívül leszállított szabott árak mellett.**

ugy fekete mint szines divat-kelmék, duplaszélés, méterenként 35 kr.-tól kezdve.

Ezen kedvező alkalom felhasználására egész tisztelettel kérem a nagyérdemű közönség szives látogatását.
LEONHARD M., ezelőtt JANKOVITS P.
Budapest, Deák Ferencz-utca 10. szám alatt.

GRÓSZ LAJOS

fogtechnikai műterme
Budapest, magyar-utca 1. sz.
a hatvani utca sarkán,
készít műfogakat, fogsorokat és javításokat. Rendkívül olcsó áron, teljes jótállás mellett.

Poudre laxative de Vichy

dr. SOULIGOUX L. fürdőorvostól
Vichy-les-Bainsben. 3767
E por jeles hatással bír mindennemű székrekedésnél, különösen pedig olyanoknál, melyek az epevezetés zavarai, májkólika, a belek petyhüdsége stb. eüféltől vannak föltételezve. Kitűnő hatással bír migraine, agy-vertóllás, aranyér stb. esetinél. — Egy üvegesével 1 forint 50 krajczár.
Főraktár az osztrák tartományok részére
Pserhofer J. gyógyszerháza Bécs, I. Singerstrasse 15.

Alkalmi butor-vásárlás!

PATYI ISTVÁN ÉS TÁRSAI

hazai gyártmányu asztalos és saját készítményű kárpitos butortermeiben
Budapest, IV. (belv.) koronaherecz-utca 11. sz., I. emelet, a zsbárus-utca sarkán, a főposta-palotával szemben.

A lefolyt nyári idény alatt műhelyeinkben nagy mennyiségű butor gyártott, minek következtében terméink és raktáraink annyira túlhalmozóvák, hogy eme óriási készletünket minden elfogadható, még az előállítási áron alul is elárúsíthatjuk, amennyiben e tömeges gyártás ama kellemes helyzetbe juttatott, hogy szilárd minőségű, száraz anyagból készült butorainkat olcsóbban adhatjuk, mint bárhol s azokért 2 évi jótállást vállalunk.
Háló, ebédlő és dolgozó szoba berendezések, mindennemű fából és szinben a legújabb divatu angol, barokk, renaissance és ó német stylen, valamint szalon-garnitúrák, a legdivatosabb francia kelmékkel bevonva, úgy ebédlő és háló divánok és ottománok a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig óriási választékban találhatók.
Áraink a következők: Teljes hálószoba-berendezések, u. m. 2 szekrény, 2 ágy, 2 éjjeli szekrény és mosdó 90 forinttól 700 forintig. — Szalon-berendezések u. m. egy garnitúra, szalon-asztal és consol-asztaltükörrel 100 ftről 500 ftrig. — Ottománok 22 ftről 100 ftrig. — Háló-divánok 20 ftről 80 ftrig. — Magas támlájú ebédlő-divánok, szövetből vagy bőrből, 40 ftről 200 ftrig. — Iróasztalok 12 ftről 120 ftrig.
Ezenkívül minden alaku és minőségű egyes butordarabok megrendelés és rajz szerint a legutányosabban készíttetnek. Terjedelmes képes butor árjegyzékünk ingyen és bérmentve küldetik, a vidéki megrendelések pontosan eszközöltet-ek.

Sipőcz-féle gyógyborok!

Ezen kökedveltségnek örvendő és az orvosok által is a legnagyobb elismerésben részesült gyógyboraim, melyek hason készítményű külföldiekkel a versenyen bátran kiállják, a legjobb minőségű anyagokból készítem; ezen borok étvágygerjesztő, idegerősítő, a vérképződést elősegítő diätetikus készítmények;

Pepsin bor

kitűnő hatású mindennemű gyermekbajoknál, vérszegény és tuberkulosus gyermekeknel, megszünteti a gyomorégést a bor v. sörnek túlságos élvezete után. 1 palack ára 1 frt 50.

Coca bor

az idegrendszer élénkítésére, erősítésére és tevékenységének fokozására orvosilag sokszorosan ajánlott becses szer, rögtön megszüntet mindennemű ideges fájdalmat, migrént, fog- és arcfájtdalmat. 1 palack ára 1 frt 50.

China és China vasbor

sápadtság, vérszegénység, étvágytalanságnál, általános gyengeségnél hosszú és nehéz betegségek után a legjobb sikerrel lessz használva és végre kitűnő erősítő szernek bizonyul az aggkorban. 1 palack ára 1 frt 50.

10 üveg egyszerre rendelve 12 frt osztr. ért.

SIPŐCZ ISTVÁN
gyógyszerész.
Művegyészetli laboratoriuma Pécsen.

Brüsszelben az 1888-ik évi nemzetközi kiállításon arany éremmel kitüntetett gazdag szénsavtartalmu asztali és gyógyviz

ÁGNES

SAVANYUVÍZE
A MOHAI FORRÁS

friss italításban kapható az országos főraktárban: Edeskony L., magy. k. és szorb. k. udv. Ásványviz szállítónál Ruda postea. nemkülönb.ben gyógyszerárúházaiban, fűszerkereskedésekben és vendéglőkben.

Gasteiner ZIRBELKIEFER

Präparate

Gasteini cukorkák (Gasteiner Bonbons) cirbolyafenyőből, kitűnő hatású csúszos és hurutok ellen. Csomagja 1 frt — 30.
Gasteini csúsz- és kőszvény-aether (Gasteiner Gicht- und Rheumatismus-Aether) a cirbolyafenyőből, legjobban szer bedörzölések és borogatásokra, csúsz, kőszvény és csukló-fájtdalmaknál, stb. 1 üvegesé 1 frt 1.—
Gasteini szappan (Gasteiner Seife) cirbolyafenyőből, kitűnő hatású csúszos és kőszvényes bajoknál, mint rendszer mosdószappan is kiváló, miután az arcbőrnek puhásogt és frisseséget kölcsönöz. — Darabja 60 kr. 1 carton 3 darabbal 1 frt 1.60.
Gasteini cirbolyafenyő-olaj-gelatintokcsok-kák (Gasteiner Zirbelkiefer-Oel-Gelatine-Kapseln) belélegzésre és beléleg a légzőszervek bántalmait ellen; 1 üvegesé 1 frt 1.—
Gasteini fürdőkvonát (Gasteiner Badeextrakt) cirbolyafenyőből, kőszvény és görvély ellen. — 1 palack 5 fürdő, 1 frt 2.—
Pipere-czikkekben, melyek kiváló illatúak és jeles ízűek, a csúszos és kőszvényes bajok ellen is kiválóan alkalmasok. — Italm még a gasteini cirbolyafenyőből előállítottak: szárvíz, fogpasta, haj- és arcz-kenőcsök, melyek minden gyógyszerárúházaiban és 1-rendű illatszerekkel kaphatók.
Előállítva Főraktár Budapestben
dr. Sedlitzky es. k. udv. Gyógyszerárúháza és kaphatók a legjobb gyógyszerárúházaiban. Salzburgban.

48. SZÁM. 1888. BUDAPEST, NOVEMBER 25. XXXV. ÉVFOLYAM.

Előzetes feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és 1 egész évre 12 frt Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt Kétfelhő előfizetésben a postaiilag megküldött viládjú te csatlósandó fél-évre ... 6 * fél-évre ... 4 * fél-évre ... 3 * fél-évre ... 3 *

THÖKÖLY IMRE S A BUJDOSÓ KURUCZOK,

(1679—1682.)

A «VASÁRNAPI UJSÁG» f. é. 24-ik számában ismertettük Thökoly ifjúságát s bemutattuk az ő arczképeit, a «Történeti Életrajzok»-ban megjelent képek után. Ez «Életrajzok» egy újabb füzetében Thökolyt hatalma és politikai szereplése tetőpontján jellemzi életirója, Angyal Dávid, s az ő 1679—1682 évi szereplését szép képekkel illusztráltatta az «Életrajzok» jeles szerkesztője, Szilágyi Sándor.

E képek között bizonyára legerdekesebbek és legjellemzőbbek ama kurucz képek, melyek Thökoly bujdosóinak karakterisztikus marczona alakját tüntetik fel, egykoru olajfestmények után, melyek eredetije gróf Berchtold Arthur tulajdonát képezi. Az egyik csoport ívő és dobányzó kuruczokat ábrázol, a mint boros hordó és pipaszó mellett beszélgetnek, politizálnak. Ruházatjuk is jellemzetes, egyiknek térdén és könyökén szivalaku piros posztó betét a kék nadrágon és dolmányon. A hajdu-csoportnál sem hiányzik a boros-kancsó, ép oly kevéssé az őrségen állóknál.

E bujdosók, kuruczok, hajduk, az örökös harc viharában megedzett, marczona alakok voltak Thökoly vitézei, a kiket részint a német politikai és vallási üldözés, részint a török kizavart ősi birtokukból, lakóhelyükről s hontalanul bujdosztak ide-oda s hadtestekké verődvén, hadakozást folytattak a magok szakállára s a magok módja szerint a császári hadak ellen.

Nem volt ez rendszeres hadsereg, hadviselési módja is egészen sajátos. A nyíl csatát, döntő ütközetet kerültk, de örökös guerrilla-harcokkal fárasztották az ellenséget; mindenütt ott voltak, a hol nem várták őket, s könnyen félreiszlottak az üldöző ellenség elől. Egyszer a Tiszán túl tűnnek fel (az északkeleti megyék a főfészkeik), majd Jászberény vidékén portyáznak, innen hirtelen Abaujban teremnek, meglepven egy-egy kisebb császári haderőt. Ellátogatnak az északnyugati vármegyékbe, elfoglalnak egy-egy gazdag bányavárosot és várakat; be-beütköznek Morvába, Sziléziába, a honnan gazdag zsákmánnyal térnek vissza, s azt kőtyavetvén hirtelen eladják. Ha a császári hadak útjokat a Jablunkai szorosnál elalják, egy diverziót csinálnak a lengyel föld felé s a Szepességen át kerülnek az ellenség háta mege.

Ennek a harcmodornak egyik fényes próbája az 1679-iki szikszai csata. Thökoly Jászberény-

ben hallja, hogy a sárospataki parancsnok, La Borde a tokaji szüretre készül (bizonyára a Hernád völgyéről). Rögtön utnak indult vagy 200 vitézzel s éjjel sem pihenve nagy gyorsasággal halad a Hernád völgyére s november 4-én virradat előtt a Szikszó melletti Ujfalu szőlőhegyei felett lesbe állítá seregét. La Borde a Hernádon tul Dobsza mellett táborozott, alezredese, Gerstorf százötven lovassal Aszalóra jött előre élelemszerzés végett.

Thökoly néhány száz lovas küldött eléjük Harsányi és Petneházy vezetés alatt, hogy «lesre kihozzák a németeket.» Ezek Aszalón megütözköztek a németek előcsapatával. A puska-

ropogás elhallatszott a dobszai táborba, a mely megindult az övéik segítségére. A kuruczok észrevevén a segítség közeledtét, hátrálni kezdtek Szikszó felé. «A császáriak neki izeledtek az üzésnek;» de midőn már a szőlők mellett elvonultak, Thökoly «sebes nyargalvást» lejövén a szőlőhegyről, üzöbe vette a császáriakat. A futó kuruczok is visszafordultak s így közrefogták a németet.

Ezek a két tűz közül rendetlen futással menekültek oldalvást a Hernád felé. De csak kevesen juthattak át a folyón; számos főtiszt fogságba került, ellenben a győzők aránylag csekély veszteséget szenvedtek.

THÖKÖLY IMRE. Egykoru hollandi festőtől.

HAJDU-CSOPORT. EREDETI OLÁJFESTMÉNY. GRÓF BERCHTOLD ARTHUR TULAJDONA.

Ilyen volt a kuruczok hadakozási módja. Gyorsasággal, váratlan meglepésekkel s cselofogásokkal pótolták ki azt, a miben gyengébbek voltak a rendes császári hadakkal szemben. S ezért valóságos rémei lettek a nehezebben mozgó labancoknak.

Thököly Imre politikai szereplését Erdély védszárnyai alatt kezdette, Teleki Mihály oldala mellett, a ki rövid ideig a bujdosók hadvezéréként szerepelt s a kinek özvegyévé lett leányával az ifjú Thököly jegyet váltott.

Teleki vezérsege rövid ideig tartott s utána Thököly szorította le a bujdosók éléről a régebbi vezért, Wesselényi Pált. Eleinte még ekkor is a béke léte nem jöhetett, megújította a hadakozást. A nyár elején a kuruczok Trencsénben, Árvaiban, Liptóban kalandoztak s betörték Morvaországba, majd Sziléziába is. Thököly maga a Szepességből Pozsony alá nyomult, majd hirtelen visszafordulva, aug. 15-én Késmárk alatt termett, s a várost elfoglalta; ostromolta Lőcsét is, de hiába.

A következő tél (1681.) újra fegyverszünettel és békealkudozásokkal telt el. A kuruczok Bereg, Ugocea és Szatmár megyék területén kaptak a császáriaktól téli szállásokat. Lipót császár- király ez év tavaszán hívta össze a sopronyi országgyűlést, de Thököly ezen nem vett részt.

Végre a török is rászánta magát a magyar

félkelők megsejlesztésére. De az athnamét, mely által a szultán pártfogása alá vette a magyarokat, nem Thököly, de Apafy fejedelem kezébe küldötte. A vezérek versengése késleltette s megbénította a hadjárat sikerét. Az erdélyiek kivonulása lassan történik, Thököly sem szívesen csatlakozik az erdélyi és török hadakhoz s az eredmény mindössze néhány Tiszántúli város és várda (Böszörmény, Kálló, Kis-várda, Nagy-Károly.) elfoglalása a németek kezéből, melyeket ezek Thököly elszakadása s az erdélyi hadak visszavonulása után hamarosan visszafoglaltak.

A török belátta, hogy a magyarországi félkelők többé nem Erdélyre, de saját választott fővezérrükre hallgatnak s így a budai-basa megbízatást kap, hogy egyenesen Thökölyvel szövetkezzen, kinek az erdélyi fejedelemséget ígérgetik. XIV. Lajos francia hercegi ranggal kínálja és uralmat ígér neki akár Francia-, akár Lengyelországban. Thököly a császárral való békealkudozásban ezekkel egyenértékű kárpótást kíván.

Hatalmát nagyban növelte Zrinyi Ilonával, I. Rákóczy Ferenc ducgadzag özvegyével, ez időben (1682 jun. 15.) történt házassága, a melynek következtében Munkács, Regéc és Makovicza várjai Thököly őrségével láttattak el.

A hatalom tetőfokáig még csak egy lépés volt, melyet az 1682 nyári hadviselés meghozott. A hadjáratot az ez évben ujonnan kinevezett kassai parancsnok, Herberstein gr. elfogatásával indította meg Thököly. Ezután tüstént Kassa alá szállott, hogy mielőtt a segítségül kirendelt nagyvezér megérkezne, a várost elfoglalja. S Felső-Magyarország fővárosa 1681. aug. 14-én csakugyan meghódított Thököly előtt.

Kassát követte Szádvár, Eperjes, Lőcse, Tokaj, Ónod és Putnok elfoglalása s megkoronázta e hadjáratot a hatalmas és erős Fülök vára kivívása az egyesült kurucz, török és erdélyi hadak által 1582 szept. 10-én. A vitéz Koháry István főkapitányt, a ki nem akarta feladni a várat, Regécre kísértette a kurucz vezére.

MUNKÁCS VÁRA. — DÖRRE RAJZA.

Most állott Thököly hatalma tetőpontján. Szept. 16-án a nagyvezér nagy pompával fogadta őt sátorában, sok dicsőréttel halmozta el s ünnepelesen kikiáltotta Magyarország királyává. Az athnámé kihirdetése után átadattak neki a királyi jelvények: a köntös, kard, bot, zászló és a korona. Mindegyik jelvényről más-más basa látta el, dagályos szavak kíséretében. Midőn már a korona is fején volt, a nagyvezír fölkel s üdvözölte az új királyt s felszólította kísérőit, hogy ők is ismerjék el Thökölyt királynak.

Midőn a basák eltávoztak, Thököly magyar kísérői parancsait kérték az új királynak. De Thököly nemes önmérséklettel azt válaszolta, hogy a királyi czim őt meg nem illeti s hogy ő csak fejedelem s a magyarországi részek urának czimét veszi fel.

A hadjárat még tovább folyt a török eltávazása után is. Thököly előnyomult Zólyomig s elfoglaltatta a bányavárosokat. Körömczánban Thököly képével és új czimével verték az aranyat. Petróczy István 2000 lovassal Sziléziába is ellátogatott.

E váratlan hadi siker megdöbbentette a császáriakat s Thökölynek nem volt nehéz előnyös fegyverszünetet kötnie, melyben Felső-Magyarország egész a Garam folyóig átengedett neki. Így Thököly urává lett az ország keleti részének néhány vár kivételével. A bujdosók pedig sok hanyóds-vetődés után hazájokba térhettek s visszakapták elkobzott javaikat a szepesi kamarától.

SZADECKZY LAJOS.

FRANCZIAORSZÁG HATÁSA EURÓPA MŰVELŐDÉSÉRE.

— Sátoralja-Ujhelyen, nov. 11-én tartott felolvasás. —

(Vége.)

Ha a táncokat egyenként és együttesen tekintjük: szemünkbe ötlük az a vonásuk, mely kiválóan jellemzi a francia szellemet.

A francziák közhatalmi és művelődési világhatalmának koráig ugyanis a nemzeti táncok jobbára olyanok, melyekben csak egy pár szerepelt, vagy néha csak egy egyén.

Minél barbárabb valamely nép, táncza annál inkább elszigetelt, magános. A nager árnycával tánczol, az abessziniai egyedül járja a calandát, s a török méltóságán alólinak tartja, hogy ug-randozzék mint a bolond: ott csak a rabnő tánczol, ott a bajaderek magán-táncza járja. Ismeretes a Lloyd-hajón tánczra perdült párokat szemlélő mohamedán atyafinak ama mondása: «nem végezhetnének el ezt a munkát rabszolgáikkal?»

Nálunk a palotásban nők is részt vettek. Komoly, méltóságos tánczokat így írta le Csokonai: Csak a magyar táncz az, mely bir oly érdemmel. Hogy legjobban egyez a szűz szeméremmel.

De már a verbunkost csakis a férfi lejtette, délceleg testtartással, lassu lépésekben. S Csokonai ezt a magán-tánczot tartotta a legmagyarabb s legszebb tánczoknak:

Csak a magyar táncz az, mely soha sem járja
A jó egészségnek semmi ártalmára,
Mivel mérsékelve mozgatván bennünket,
Frissíti elménket, testünket, vértünket.

Már a kuferczest, mely szakasztott párja a mai souper-csárdásnak, s melyben egy «anglus» Bécsben háromszáz figurát számlált meg, ugyancsak Csokonai «szapora, rendetlen, hiu tő táncz-nak» nevezi.

A legérzékibb néptánczokat, u. m. a spanyol fandangót guitarre-kíséretre egyetlenegy nő, a nápolyi tarantellát több egymásba kapaszkodó nő járja. A kis oroszok nemzeti tánczában, a kazacsában, szintén csak egyetlenegy pár vesz részt.

A francziák izlését ilyen solo-tánczok nem elégíthették ki. S csakugyan azt látjuk, hogy polgárosodásuk, mint mindenben, ugy a tánczban is közelebb hozta egymáshoz az embereket, társaságba vegyíté, megteremté, illetőleg mindenfelé, felvad népek közé is elterjeszté, a társas-tánczokat. Tán semmi sem mutatja meggyőzőbben a francziák átható befolyását az emberiség művelődésére, mint épen ez a magában véve csekélynek látszó tény. Mert hogy kevésbé civilizált népek közé is bevigyék társas-tánczaikat, az annyival nagyobb föladat volt, mert előbb le kellett rombolniok azt az egyházi felfogásra támaszkodó idegenkedést, melylyel a kontinensen általában a tánczmulatságokat tekintették.* Előbb rehabilitálniok kellett magát a tánczot, mint a művelt életviszonyok egyik fontos tényezőjét. A francia irodalom hosszú előkészítő munkájára volt szükség, hogy a bálók ilyen felfogása általánossá váljék. Még 1764-ben Rettegi György így ítélte meg a tánczmulatságokat: «Bál nevű vendégség. — úgy mond — melyben épen annyi istenes dolog megyen végbe, mint régen a Báál isten tiszteletében.» «Eféléket hozának be az urak Erdélybe! Igazán neveztek bálnak, mert a Báál-istennek áldoznak benne.» S még ezután vagy száz esztendeig tartja magát az a nézet, hogy a bálók nem férnek meg a tiszta erkölccsel. Sárospatakon például csak 1840-ben engedték meg, Fáy Ferencz aligondnok kezdeményezésére, hogy a juristák, vagy a mint a «Homművész» írja, a törvényhallgatók nyilvános bált rendezzenek. Patakon 1840 febr. 1-én tartották az első jogász-bált, «nemzeti táncz-czal» kezdtek, magyar ruhában, — Bunkó bandája húzta.

A francia szellem elterjedésének nagy emeltyűje, hogy az előadásunk alapjául fölvetett XVIII. században nincsen nemzeti vagy faji feltekenység, mely utját állaná. Még háború alatt sem jelentkezik nemzeti faj-gyűlölet nép és nép között; mert azon kor háborúi nem a nemzetek, hanem a kabinetek vállalatai, melyek sikeréért épen ezért jobban érdeklődnek a kabinetek szűk koteriái, mint a nemzetek nagy tömege.

Saját vezéreik, Belle-Isle és Grammont vere-segét játszi kedvteliséssel kürtöli az utczai Muzsa. Ellenben II. Frigyes ellen még Rosbach után, vagy Pitt ellen még a gyarmatok elvesztése után sincs semmi keserűség Párisban. Sőt a chansonok hőseivé avattatnak. S mikor a francia diplomazia II. Katalin ellen fordul, ugyanakkor Voltaire vedelmére kél. Szóval az udvar s a hivatalos

* Így pl. a keeskeméti ref. egyház jegyzőkönyvében ezt a bejegyzést találjuk: «1757 die 17 Januarii. Különös regula a tánczról. I. A közöttünk darab időtől fogva eláródt muzsika és táncz, mind lakadalmi alkalmatossággal, mind pedig más akármely vendégség-ekben, tellyességgel tilalmaztatatik; és ha kik tapasztaltatnak, az ekklézsiái fenytéket semmiképen el nem kerülük.» stb.

világ gúny tárgya azon nemzet előtt, mely érzi, hogy tényleg és a világ szemében nagyobb társadalmilag, mint kormányja által, mely nemzet-közileg repraesentálná.

Az orosz egyenesen művelődése megindítójának nézi a francziát, ép úgy mint a magyar. Spanyolország, Nápoly, Párma, a Bourbon-ház-ból származó uralkodóinál fogva, örömet tekint magát Franciaország kiegészítő része gyanánt, hogy reá is essék egy sugár a gloire ama fényes nappjából. A német sem gyűlöli a rajnántúli testvért. Tudja, hogy e nemzet német területen maradandóan nem hódít, s e részben jobban tart a kebelén táplált gigyóktól, Ausztria vagy Poroszországtól.

Egyedül az angol tartózkodik lehetőleg a francziás műveltségtől. Kizáró, rideg patriotizmusa, insuláris helyzete, magának élő népet teremtett belőle, s meg tudott állni a maga lábán. Így esett, hogy akkor, midőn a franczián kívül nincs más eredeti, magából a társadalomból nőtt irodalom Európában: Anglia egy Swift, egy Addison, egy de-Foé, Johnson és Goldsmith műveit mutat-hatta föl.

De azért az angolok sem vonhatták ki magokat a francia befolyás alól, oly korban, midőn egész Európa egy nagy családnak látszék. A fejlődelmek összeházasodva, a nemzetek zömét alkotó alsóbb néposztályok ném tettek számot, s a kiváltásgolt osztályokból valók merőben világgpolgárok (citoyens du monde), mert első sorban kasztjoknak tagjai, s nem nemzetüké. A magyar nemes és a francia nemes közelebb állott egymáshoz, mint a magyar nemes és a magyar paraszt.

Egész sereg idegen nemes ember vágyai ne-továbbját érte el, hogy apródlj vagy katonául szolgálhat Franciaországban. Ott van Bercsényi, Eszterházy, Ráttky, Pollerecsky: magyar nemesek s francia ezredtulajdonosok.

Vizsont nincs az a francia, ki szívesen látott katonatisztet ne lenne idegen államok hadseregében. La Fayette az Egyesült-Államokban szolgált, Dumouriez, Choisy, Viomesnil a lengyeleknél, Saint-Germain meg Kleber Ausztriában, Comte de Damas, Duc de Richelieu, Langeron Oroszországban, Bonneval s a magyar eredetű báró Tott francia tábornok Törökországban, s egész csapat a porosz királynál, Perzia és Indiák fejedelméinél.

A francia írók, művészek, tudósok, szakácsok, komornák, kertészek, nevelők és bonne-ok hazája széles e világ. A határok mintha csak pusztán földrajzi fogalmakká váltak volna, melyeket egyedül a kormányok respektálnak.

Mert a francia nyelv a XVIII. században azzá lett minden telhetségre nézve, a mi a korán arab nyelve minden igazhívó mohamedánusra. Ezt beszéli minden művelt ember, mert csak ezzel boldogulhat, mint citoyen du monde. Szent-Ágoston alatt Róma az isten városa, most Páris az emberiség városa.* A polgárosodás egészen kosmopolita, s szükséges volt, hogy kosmopolita legyen, másképp sohasem lehetett volna a világ urává.

Az általános emberi, az a mi minden emberrel közös, a mi nincs nemzethez kötve, minek

* Hume önletrajzában (1776) így ír róla: «Caupa gyönyörűség Párisban élni, mert sehol a világon nincs város, mely annyira bővölködnék fogékony, tudós és finom társaságban, mint ez. Egy időben azon jártattam az eszemet, hogy egész életemre oda megyek lakni.» S ez a felfogás még Eötvösé is visszhangzik a Karthusiban: «Ki nem álmódott — úgy mond — Párisról gyermekkorában? ki előtt nem emelkedett egy nap reménykét e város, mely mint a szív, egész népének egész életét zárja magába, s melyhez minden csepp vér egész erővel tofúl, mintha dobogni akarna körében? kinek lelkét nem tölti vágy, ha csodáíróll hall, s nagy tetteiről vagy bájló romlottságáról?»

törvénye törvény a timbuktu négerre és a saloni-fira egyaránt, a mi mindnyájunk tulajdona, — im ennek a kinyilatkoztatója a francia szellem; és saját rokonszenves egyéniségével feldolgozva, ezt a szellemet adta vissza a világnak, művészi formában. Lényegében társas, tehát társadalmi szellem, mely minden viszonyok közé alkalmas, mert minden emberi viszonyoknak mintegy kivonátja. S a mi fő: az embert mindenkor embernek tekint; türelem és felvilágosodás a jellemzői.

A francia humanizmus, minden melles körülmény számbavétele nélkül, az ember egyéni értékén kívül semmi egyébre nem tekint. A mint Bessenyei írja, ki voltaképp nem egyéb, mint magyarul író és verselő Voltaire:

Czifra, tires hangon ne verselj, ne beszélj,
Az embert fedezd fel s erkölcséről ítélj.

Döre beszéd, hogy a francia szellem uralma azonos lett volna az erkölccselenség uralmával. Nincs civilizáció, mely az aljabb szenvedélyek segédkezését nélkülözhetne. Ez az alom, hogy ne mondjuk: trágya, melynek rothadása mulhatatlan előfeltétele az új nyelészetnek.

Csak egy fajta példát hozok fel. A szerencse-játékok, az aljas szenvedély e kinövéséi, nyelvünkben megőrizték a legerősebb idegen befolyások nyomait.

Olaszországból jött a carta vagyis kártya, a lotto, a tombola, a szerencse kereke s a koczkajátékok minden neme. A tarokk-nak (tarocco) Velence és Milano a hazája, műszavai: a schiso (schiso), pagát (bagatt vagy bagattella), gavar (caval vagy cavallo), ultimo, skart (scarto, a latin ex-cartare), egytől-egyig olaszok, ép úgy, mint a birbics (biribisso), a restó (a. m. maradok, resto), s maga a hatalmas tromf (trionfo), mely voltaképp diadalalköltés a szenvedélyes kártyás olaszoknak.

Jött a francia befolyás, s nálunk is lábra kapott a hazard-játékok minden neme. Az adut (à tout) és az ász (as) versenyre kelt a tromfal. Bejött a billard, az à la guerre, a carambole; továbbá a francia kártya: a tréfle, coeur, carreau, pique, s egész csoport műszó: partie, ton, betli (bête), honneurs, banque, banquier, préférence, écarté, à l'homme, piquet, kujon (coion), s maga a mariás, melynek eredeténél nehogy Mária gondolkunk, mert az egyenesen a francia «le mariage», másképp «jeu de la Guimbarde».

S tán a német nem gazdagított bennünket e téren semmivel? Nincs-e nyelvünkben a ferblitől le a gyermekek Kopf oder Schrift játékaig tömérdek nyoma a németiség ilyen befolyásának?

Romániában a nyilvános és rejtett romlottság szolgálatában csaknem kizárólag magyar elemek állanak; de azért lehet-e mondani, hogy mi oda csupán csak romlást küldünk, szabad-e elfelejteni, hogy a romlottság mellett magyar tudósok, művészek, mesteremberek egész raja dolgozik a román polgárosodás épületén?

Azt is az unalomig gyakran olvashattuk, hogy utoljára is a demoralizáció szorítja le Franciaországot azon helyről, melyet annyi dicsőséggel foglalt el.

Ez azonban vagy elfogult, vagy a mi több annál, hazug állítás.

Minden civilizáció, mikép minden szervezett, önmagában hordja halála csirját.

Midőn II. Katalin 1765-ben Le Prince-t föl-hívja, hogy orosz typosokat fessen természet után: a hazatérő művész új dolgokkal, egy új világ föltárással lepi meg a párisi Salont. Ez az első nyilvánulása a speczialis nemzetinek, a francia universalizmussal szemben.

Ezzel egyidejűleg a poroszországi francia kultúra, azon ellentétlél fogva, melyben a nem-

Ugron Gábor.

Irányi Dániel.

Gróf Apponyi Albert.

Tisza Kálmán.

Péchy Tamás.

Gróf Csáky László.

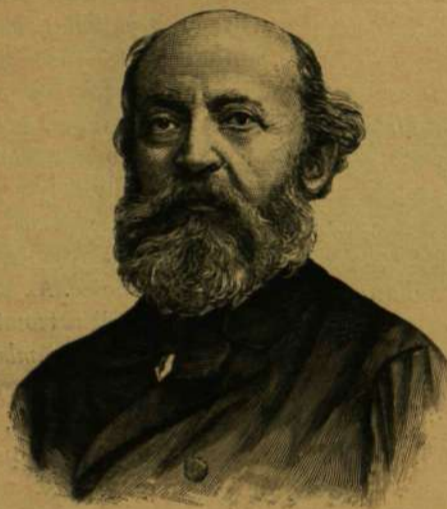
Királyi Pál.

Grünwald Béla.

Bárány Frigyes.

Helfy Ignác.

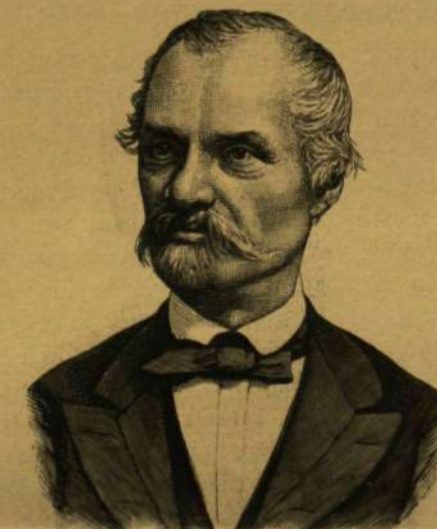
Horánszky Nándor.

Bujanovics Sándor.

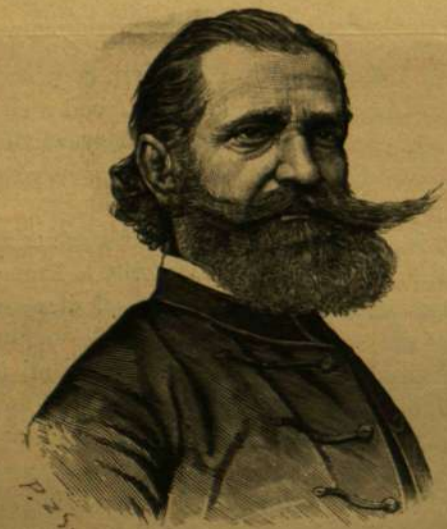
Baross Gábor.

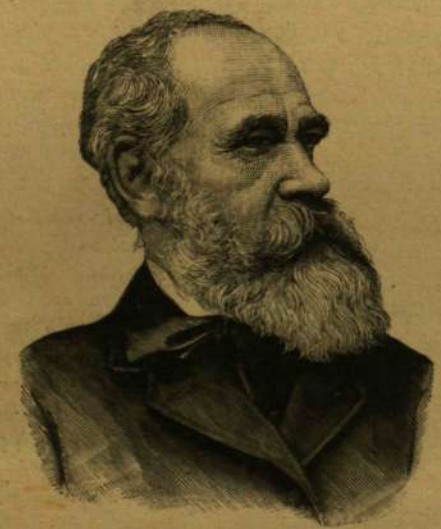
Vizsolyi Gusztáv.

Gróf Bánffy Béla, † 1888. nov. 18.

Orbán Balázs.

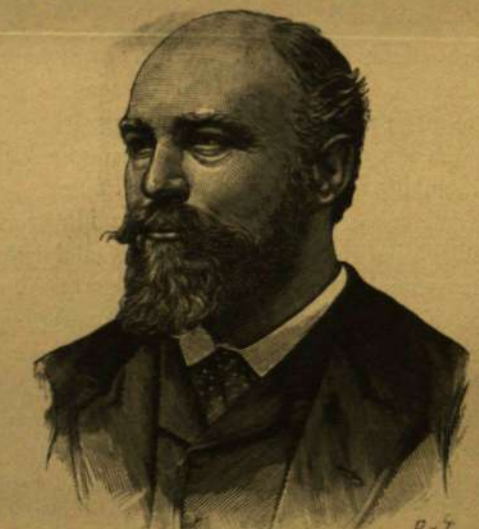
Madarász József.

Bárány János.

Móricz Pál.

Darányi Ignác.

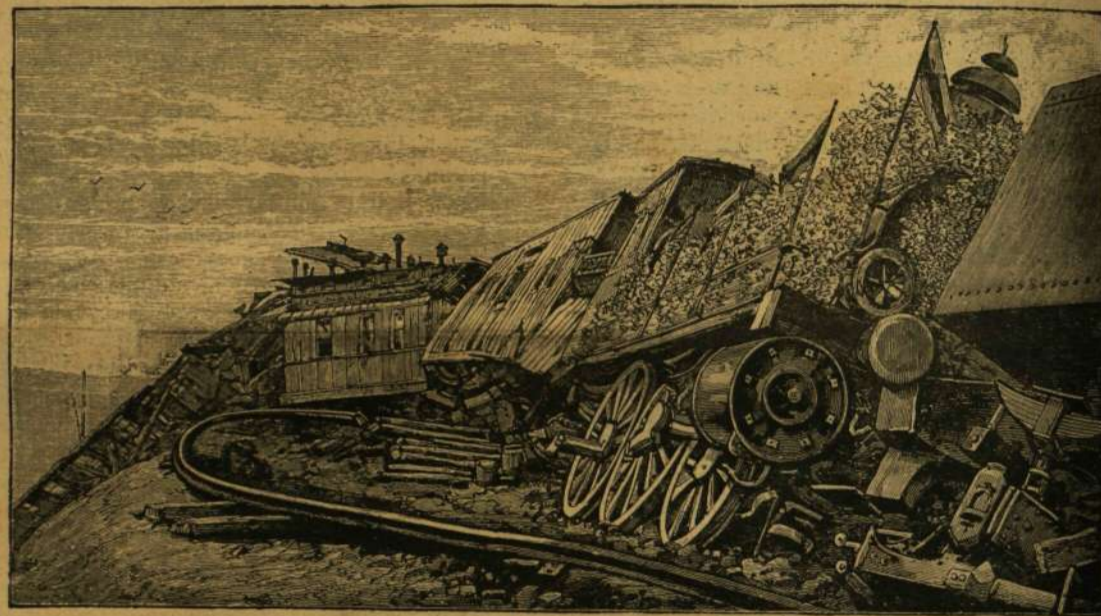

Első mozdony. Második mozdony. Podgyász-kocsi. A konyhakocsi. A buffet. Ebédlő, melyben a csár és csárné voltak. A nagyhercegek kocsija. A csár kocsija. A trónörökös kocsija.

A vonat, a töltés baloldaláról fölvéve. Fénykép után.

Haas, kormányköltségen Hongkongba toloncozta el. Itt egy angol lap tudósítója meginterviewolta s mivel utazási élményei — úgy a hogy azokat hiányos angol nyelvismerettel a reporternek előadta — nemcsak érdekesek, de tanulságosak is, közlöm t. szerkesztő ural esetleg felhasználás végett. *Höfler* előadása így hangzik:

„Négy évvel ezelőtt hagytam el Ausztriát, nem volt otthon senkim, s így Magyarországra mentem, onnan Jeruzsálembe a szent sírhoz. Egész Konstantinápolyig gyalog mentem, mert kevés pénzem volt. Mezopotámiában munkát kaptam s egy lisztmalomban évig dolgoztam. Innen csónakon mentem Bagdadba, majd Bassorába. Innen gőzösön utaztam Kurrachiba, a mi a három török lírámba került. Itt hat hónapig rizsmalomban dolgoztam s aztán Bombayba, majd Kalkuttába jutottam el, mely ut tizenkilenc rupiába került. Innen Penangba mentem, munkát nem kaptam s így egy német gőzhajón Hongkongba utaztam. Azóta egy év telt el. Pénzem alig volt, munkát nem kaptam, sokszor a szabad ég alatt háltam. Azután Shanghaiba mentem s egy gépezénnél dolgoztam, de itt már mindenütt kínaiak voltak s kevés pénzt kaptam. Ezért elmentem a mi konzulunkhoz, ki, mivel nem volt pénzem, Hongkongba küldött. Itt is elmentem a konzulhoz, de ez azt mondta, hogy nem ismer s kidobott az utcára. Kantonban is jártam munkát keresni, de mivel öt napig hasztalan kóboroltam, visszatértem. Nem volt pénzem, s nem kaptam enni. Ekkor egy várba mentem európai embereket keresni. Itt megláttam a grófot, őn tudja, a mandarint, s azt mondtam neki, hogy ha nem ad pénzt nekem, felakasztom itt magam. Ő azt mondta: ne tegyem, mert ez a házra szerencsétlenséget hoz s tiz taelt (kínai pénz) adott hogy menjek tovább. Így jutottam ismét Hongkongba s azután ismét Shanghaiba. Mikor visszajöttem Shanghaiból s konzulunk megtagadott engem, Haifongba mentem. Nem tudok francziául, tehát olaszul beszéltem. Sehoh sem kaptam munkát, tehát három európaival és 16 annamitával Lokhaiba mentem, közel Siamhoz. Sok nap vándoroltunk, szabad ég alatt háltunk, de nagyon féltünk a tigrisektől és medvéktől. Egyik éjjel megöltünk egy medvét, mely meg akart minket enni. De én beteg lettem, úgy hogy majd meghaltam, s Hanoiba mentem, hol egy orvos meggyógyított. Dolgoztam egy limonádé-gyárban s midőn volt már egy kis pénzem, visszajöttem Hongkongba. Szerettem volna Ausztráliába menni, de pénzem igen kevés volt az utra. Egyszer az utcán egy olaszszal találkoztam, ki pénzt adott s kivel elhatároztuk, hogy együtt megyünk Oroszországba. Vettem térképet, elhatároztuk, hogy elmegyünk Svatovba, azután Ningpoba és Pekingbe, majd Szibériába s azután nem tudom hova. Vettem revolvert 4 taeltért és 50 töltényt. Így mentünk át vizen és hegyeken, majd ismét más helyeken és egy folyón. Mindennap gyalogoltunk, nem tudom hány mérföldet és szabad ég alatt háltunk. Nem tudunk beszélni kínai nyelven, én csak azt tudtam: «eshi-fan-á» (enni) és «sui» (viz), többet semmit. Ha enni akartunk, letettük az aprópénzt, naponkint 10—15 centbe került. Két-három ízben lőttem madarakat, de mindennap ettünk rizst és halat. Időközben már cipőm sem volt többé, vettem kínai papucsot három centért. Beteg lettem, de az olasz egészséges maradt s elértünk Svatovba. Ekkor azt mondtuk: «itt megpihenünk egy napig s azután elmegyünk tovább»; de én fáradt voltam. Se baj, elmegyünk Oroszországba. De az én konzulom azt mondta, hogy nem; elküldött engem Shanghaiba és így nem me-

Possjet közlekedésiügyi miniszter oldalra dönt kocsija. A vasúti szertár kocsija. A podgyász-kocsi. Második mozdony. Első mozdony.

A töltésre esett kocsik a vonat elő részén, a töltés jobb oldaláról fölvéve. Fénykép után.

A BORKII VASUTI SZERENCSETLENSÉG.

hettünk. Utközben nem raboltak ki nem is vertek meg s szeretünk utazni. De a kínai utak nagyon rosszak; kis és lapos kövek s rajtok viz. Ha visszajutok Ausztriába, ott maradok; többé nem megyek sehová.»

Igy végződik — írja Faragó — Höfler uti kalandjainak elbeszélése. Igen jól mutatja azt, hogy a pénztelenül, bizonytalanra, kivándorló európaiakat mi sors várja a távol Keleten.

A CZÁRI VONAT VESZÉDELME.

Még egyszer visszatérünk arra a nevezetes vasúti szerencsétlenségre, melynek október 29-én Sándor csár és kísérete, köztök Zichy Mihály festő hazánkba is, csak mintegy csoda által menekültek meg a haláltól. A multkor bemutatott rajz mellé most a helyszínén fölvetett fénykép után készített képeket közölhetünk, mely részleteiben feltünteteti a nagy balesetet, melynek 12 ember vesztette életét s mintegy 40-en súlyosan megsebesültek.

Egyik rajzunk a vonat egy részét mutatja több kocsival, melyek a töltés baloldalára zuhantak, s a sin egy meggörbült darabjával, mely felszakt az erőszakos zökkenés következtében. Ezek között a kocsik közt látható Possjet közlekedésiügyi miniszter régies szerkezetű kocsija, melynek ódon rendszerű szerkezete volt az, a mit némelyek a szerencsétlenség okának mondanak. Ott van továbbá a vasúti szerkocsi, mely a munkásokat s az igazításokhoz szükséges anyagokat szállította, a harmadik kocsiiban voltak a villamos világításához szükséges szerek s ez volt egyszerűen a podgyász-kocsi, végre két gőzgép, melyeket a vonat közepén csatoltak együvé. A gépek egyike, a mint a csár tiszteletere lombokkal és ágakkal feldisznították, e képen látható ki-zökkenve a vágányból. A vonat többi része a másik rajzon látható, mely az ellenkező oldalról volt felvéve; ezen láthatók ugyanis sorjában: a két gőzgép, azután a podgyász-kocsi, s a konyha-kocsi, továbbá a buffet-kocsi és ebédlő-kocsi, mely utóbbiban a csár és csárné kíséretökkel időztek a katasztrófa pillanatában. Következik aztán a nagyhercegek és nagyhercegnők salonkocsija, a csár és csárné salon-

kocsija s végül a trónörökös nagyhercege. Ezek közül is némelyek kizökkentek a vágányokból s lezuhantak a töltésről, mások azonban saját sulyuk következtében helyükön maradtak, s nem torlódtak egymásra, mint a hogy hasonló balesetknél legtöbbször történni szokott.

EGYVELEG.

* Kullmann, ki 1874-ben Kissingenben merényletet követett el Bismarck ellen, letöltötte büntetés-idejét. Mivel azonban a börtönben több ízben lázongott, fegyelmi büntetéséknél még két évet fog tölteni egy bajor erdőben.

* A legnagyobb tévesedéig Kaliforniában a híres Lick-féle csillagvizsgáló intézetben volt. Most

MARGITAY TIHAMÉR. A KOSÁR.

A műcsarnok új kiállítása.

A műcsarnok őszi kiállítása mindig két időszakból áll. Októberben van a megnyitó kiállítás, melyről a magyar festők rendszeren visszahuzódnak s átengedik a tért a külföldieknek. Abból a számításból teszik, hogy frissek maradjanak a novemberi sorozatra. Ekkorra kell beküldeni a versenyző pályaműveket, s az ekkor kiállított művek sem esnek el a különböző jutalmaktól. A kiállítás tehát novemberben éri el teljességét és érdekességét. Így van ez most is. Hazai festők változatosan és nagy számban jelentek meg, s a termelés minősége értékes.

Többféle jutalom van, melyekre nem kell bejelenteni, hogy az illető pályázni akar rá, hanem megkapja, ha megérdemli. A képzőművészeti társulat két díjat oszt ki, melyek a kiállítás legjobb műveit illetik. Az a magyar «Salon-díj». A közoktatásiügyi miniszter pedig két arany érdemmel nyilatkozik elismerést, szintén a legjelesebb művek iránt. Az egyik hazai, a másik külföldi művészt illet. Jön azután a Ráth-díj, mely évenként más-más genre számára jut. Az idén állat- vagy csend-

életkép nyeri. Minden kiállított festmény jogosult e jutalmakra.

Itt van minden második esztendőben a 6000 frankos Munkácsy-díj, melyre fiatal festők pályázhatnak, azzal a kilitással, hogy a szép jutalom megnyerése után három évet Párisban töltenek, még pedig Munkácsy oldala mellett. Eddig mindig jól sikerültek ezek a pályázatok. Fájdalom azonban, hogy további eredmények nem valami szembetűnő. A kitüntetett fiatal festők csendben maradtak.

Az idén hat fiatal festő pályázik a Munkácsy-díjért. Tornai Gyula bibliai tárgyú nagy képet festett, azt a jelenetet, mikor Herodes király tánczó leánya kívánságára lefejezteti keresztelő szent Jánost s fejét egy táliban behozatja a nagy ünnepélyre. Becsvágygyal és sok tudással festett kép. — Patoky László festményéhez a magyar népeletről vette tárgyát, s abban jó realiztikus fellegős és erő nyilatkozik. Címe «A hirmondó». A harcztérről hazakeresztett, sebesült katona beszállt egy falusi társaságnak — valószínűleg szülői és rokonai — a csaták öldökléseit, saját szenvedéseit. Meghatva hallgatják, s a hallgatóság

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF. EGY JÁTSZMA BÉZIGUE.

KARCSAY LAJOS. A TITOK.

kifejezése, csoportosítása mutatja a fiatal művész szépen jelentkező tulajdonait. *Blaskovits* Ferencz, *Nagy Lázár* és *Rippl-Rónai József* a legifjabb nemzedékhez tartoznak a pályázók közt. *Kardos Gyula* (bibliai tárggyal: «Krisztus kicsúfolatása») már megállapított névvel bir. *Blaskovits*, *Rippl-Rónai* és *Nagy Lázár* képeit közülük még a pályázók közül. *Blaskovits* Ferencz «Gyanús alku» czimvel korosmai jelenetet festett. Az egyik asztalnál boros palaczkok mellett mulatozó parasztok; a másiknál egy elzúllott alak, bizalmas suttogásban a zsidó korcsmárossal, ki az asztalról egy csomó pénzt sópör a markába. *Rippl-Rónai József* szalon-tárgyat szemelt ki pályázatul. Elegáns teremben három fiatal nő, kettő kártyázik, a harmadik nézi a játsszókat. A kép címe «Egy játszma bézigue». Maga a festő először jelenik meg ezúttal a kiállításon, a kezdők közt. *Nagy Lázár* képe a «Kalákások»; mezei munkásokkal meg- rakott két szekeret látunk rajta, a mint egymással versenyezve hajtanak. A két szekér jó mozdulattal vágat előre, s a szekeren levő számos alakot gonddal rajzolta a fiatal művész.

A kiállítás egyik érdekességét az arcképek alkotják azzal az öröndetes tanulsággal, hogy arcképfestészetünk mily erőben és művészettel fejlődött az utolsó néhány év alatt. *Horovitz* Lipótnak Jókait ábrázoló mesteri arcképet később lesz alkalmunk bemutatni. Itt van *Benczúr* Gyula is, tökéletes művészi erejében, technikája virtuozitásával, a régi nagy mesterekre emlékeztető fényes színeivel. Ismét két arckép gazdagítja a kitűnő művésztől kiállításunkat. Egyik gr. Nádasdy Ferencz, magyar diszruhában, a másik pedig *Rudolf* trónörökösnek életnagyságu álló arcképe. Plasztika és dekoratív hatás tekintetében egyaránt első rendű alkotások. A kettő közül a trónörökös arcképet közülük. Ezt a nemzeti kaszinó rendezte meg a művésznél, nagy terme számára, párjánál a walesi herceget ábrázoló képnek, melylyel a herceg ajándékozta meg a kaszinót.

Vastagh György is méltón mutatja be arcképfestészetünk nagy fejlődését. Eszetjét főképen a nők szeretik, s Vastaghtól az utóbbi kiállításokon épen igen sikerült női arcképeket lehetett látni. Most is egy fiatal, rövid ruhás lányt festett, a ki széken ül. A fiatalság mosolya arczán és elegancia egész alakján. *Stetka* Gyula az ifjabb generáció egyik megkedvelt arcképezője. Termek, jubileumok számára sok arcképet fest, s a nők is szívesen bízzák vonásaik megörökítését esztijére. A bemutatásra egyik női arcképet válasz-

JENDRASSIK JENŐ. SZÉNAGYŰTŐK.

BLASKOVICS JÁNUS ALKU.

BIHARI SÁNDOR. ROMÁN TEMETÉS.

STETTKA GYULA. NŐI ARCZÉP.

BALLÓ EDE. PISTA BÁCSI.

BENCZUR GYULA. MŰRŐS ARCZÉPE.

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ BÁRÓ. MINDSZENTEK NAPJÁN.

VASTAGH GYÖRGY. NŐI ARCZÉP.

PATAKI LÁSZLÓ. A HIRMONDÓ.

SZÉKELY KÖR.

TÖLGYESSY ÁRTHÚR. ESTHANGULAT.

tottuk, mely Mümmich Aurél képviselő nejét, szül. Szesztina Ilona urhölgyet ábrázolja.

Az életképfestők meglehetősen népes gárdájában Vágó Pált sok művészi intelligencia, élénk temperamentum és vidám kedély emeli ki. Népies és jóízű magyar alakjait az élet derült világából választja. Mindig jellemzetesek, beszédesek ezek, s a női alakokban a csinos típusok mosolyognak. A «Vig társaság» igazán tele van vidámsággal, s hozzá magyaros izzel. Szekerrel jönnek valahonnan, talán bucsuról, vagy névnapról. Sokan lehettek ott, jól mulattak. Két szekert látunk, mely a vig népséget épen az országuton röpti haza felé. Csak az egyik szekér tartozik figyelmünk elé. Ott ló van elébe fogva s a paripák közül a három első épen szemközt fordul, a mi által a festőnek azt a nehezebb feladatot kellett megoldani, hogy szemközt nézve rajzolja a három vágató lovat. A vig társaság a szekéren foglal helyet, ott van a cigány banda is. Az első ülésen foglal helyet a gazda, jobbjával kieresztve ostorát, baljával pedig a mellette ülő menyecskét szorítva magához, nehogy kiessék az ülésből. Ez a menyecske csupa élet, s kacagását szinte hallani véljük. Ő a kép főhőse. A tüzesen vágató paripák, a vig társaság, a felverődő por, a szekér vig népe, az utszélre bámulni állt két kis gyermek, annyi természetességet, annyi magyarságot képviselnek együtt, mennyit csak ritkán van alkalmunk látni egy-egy festményen.

Marqúay Tihamér is az élet derült oldalait keresi, de nem a népeletben, hanem a szalonokban, melyeknek alakjait mulattató eseményben szokta szerepeltetni, s a hatás kedvéért olykor elmegy a burleszk vonásokig. Legjobb festményei közül való «A kosár». Egy fiatal lány ép e pillanatban adott kosarat. A kérés távozik s még egyszer boszankodva tekint vissza. A kikoszorózott fiatal úr a nézőnek sem nyeri meg rokonszenvét, s a szép lány pártjára áll, ki ott ül az asztalvégnél, fiatal durczáskodással. Anyja, apja körülveszik, feddik, kapacitálják. A szemrehányó mama alakja sokat fejez ki, de jó a lány is. Humor melegíti föl e jelenetet, melyet a fiatal művész tulzás és fölösleg nélkül ad elő és diskret, szolid színekkel festett meg.

Bihari Sándortól az «Oláh temetés» néprajzi érdekességénél s finoman dolgozott részleteinél fogva tűnik föl. Nyitott koporsóban hozták ki a halottat a szalmafedeles ház elé, s összegyűltek az ismerősök; a koporsó körül ott állnak a halott hozzátartozói; egy asszony térdre borult. A pópá, a dászál most végzik a szertartást. Az alakok jellemzetesek, az arczok különfélék, a jelenet művészi elrendezési.

Jendrassik Jenőtől a «Szénagyűjtés» mezei idyll Kalotaszeg vidékéről, letarolt réttel, zöld boglyákkal s az előtérben pihenő csoportozattal. Balló Ede, ki az ifjabb nemzedék egyik leghivatottabb festője, határozottsággal, találón festette le «Pista bácsit», egy vén parasztot, ki jóízű dolgokat beszélhet egy fiatal lánynak, mert még az öreg asszony is nagy szíveséggel tesz elébe egy újabb palack bort. A két női alak vidámságát könnyen fejezte ki a fiatal festő.

Szirmai Antal nagyobb képe «Szüretkor» ketős genret képvisel. A csinos paraszt lány, ki egy nagy kosár szőlőt borít a hordóba, életképi és szép alak, a szőlő pedig egy darab jól sikerült eseményi rész.

Karcsay Lajostól «A titok» a fiatal művész nagyobb képei közül való, két sugdosó leányval.

A tájképek közt báró Mednyánszky László kelt nem közönséges feltűnést, erdő részleteivel, poetikus hangulatával, realizmusával. Gyors emelkedését, tehetségének igaz érvényesülését, eredetiségét, önállóságát a kritika és közönség egyaránt elismerik. Hat tájképe van együtt e derék művésznak, a legtöbb erdei kép, sudaras fákkal, bütykös ágakkal, csillogó esermelylél, tükröződő vízzel, egy-egy alakkal, legelésző vagy ivó tehennel. Egyszerűségében, de hangulatában is megható a «Mindszentek napján». Falusai temetőben vén tót asszony térdel egy sírnál, melyen három gyertya ég. Köröskörül a száraz fű, az elhagyott sírok, az alkonyi homály, a szürke őszi levegő, a pislogó gyertyák egy komor, bánatos hangulatnak annyi elemét foglalják össze, hogy e vén anyóka fájdalma egész részvétünket folgerjesztette. A műcsarnok egyik vagy másik díja valószínűleg Mednyánszkyra vár.

Tolgyessy Arthurnak a természet hangulatát nem nélkülöző tájképei közül az «Esthangulat» képviseli legjobban a festő felfogását, modorát és sajátosságait.

Az állatképfestők közt több kiállításon figyelmet gerjesztett Vastagh Géza, a ki egyebiránt kisebb szalonképeket is fest. A mostani kiállításon a «Figyelő oroszánok»-at találjuk tőle. Nagyobb festmény, melyhez a festő az állatkertben tett tanulmányokat.

A kiállítást a közönség nagy számmal látogatja, s érdeklődve válogatja ki magának azokat a festményeket, melyeket a jutalmakra érdemesnek ítélt.

VÁGÓ PÁL. VIG TÁRSASÁG.

NAGY LÁZÁR. KALÁKÁSOK.

VASTAGH GÉZA. FIGYELŐ OROSZÁNOK.

A jutalmak odaítélése majd csak december elején fog eldőlni.

A kiállítás képes katalógusa is megjelent már. Régen volt ily gazdag a festmények reprodukciójában. Hatvan festmény és szobor képet közli. Az itt közölt képeket ezekből vettük át mutatványul. Az érdekes katalógus — egész kiállítási emlék — ára 1 frt.

A «HÁZ» előtt az ülés kezdetekor.

A «HÁZ».

Ebben az országban az alkotmány a legnagyobb ur, melyet szeretettel bevezetünk gyermekkorunktól kezdve halálunkig, sőt néha meg is halunk érte, mert az alkotmány olyan plánta, a mit sokszor kell vérell öntözni. («Még többet borral» — gondolják magukban a képviselő urak, a kiknek ez a cikksorozat szánva van.) Az alkotmány s annak fődre, a törvényhozó test, mint mondom, a legnagyobb potentát s még sem vitte annyira, hogy háza legyen.

A főrendiek a muzeumot veszik igénybe; annak a diszterme képezi most a «temető előszobáját»; a népképviselők, a kiknek a nevük együttvéve «Ház», ideiglenes épületben tanácskoznak, míg igazi állandó palotájuk fölépül a Dunaparton. (Hej, mikor lesz az még!)

De ha azt vesszük, hogy valamikor a rákosi gyp is elég jó volt, s hogy a tanácskozó Garák és Omodek egy-egy hordóra vagy leoldott nyeregzsámszámra ültek rá, ha elfáradtak az állásban, ahhoz képest Körösy Sándor és Sprinczer János elég kényelmesen lógtatják ki most a lábukat a zöld bőrrrel bevont támlányos padból.

Aztán akármilyen szegény és szűk is a sándor-utcai ház, elegendő vagynak azért abba. A képviselő állásnak a nyombusa teszi ezt; mert hogy a sovány napidíj volna a csalogató, alig hihetni. Olyan «öt forint» az, mint a régi bolondos alchimisták aranya: hogy aranyat csináltak virtus okáért a fűzfából, de minden arany három aranyba került.

A közönségben is nagy az érdeklődés a képviselőház iránt. Ülées napokon már jóval tíz óra előtt nagy csoport gyülekezik az épület előtt, nekidülve a muzeumkert vassorompóinak. Ott vannak a tipikus magyar alakok; a rajongó diák, a ki lelkesedik a haza nagyjaiért, s szent áhitattal legelteti rajtok szeméit; a politikus

esizmadia, a ki minden héten megkívánja azt a lelki kosztot: «látni legalább egyszer Irányit». A kivánsi öreg anyóka is ott ácsorog, de őt csak a kapus fényes ruháztja, országzimeres botja érdekl, nemkülönben ott áll a vidéki paraszt, a ki a saját képviselőjét lesi egy nyaláb pörös írással kezében. A szemfüles takács a háború és béke fölvetett kérdéseit szeretné kigombolyítani a látottakból; meg kell annak «látszódni» a honatyák ábrázatán. Csak a esizmadiaat vivő szuszterinas előtt nem lebeg semmi magasabb cél: azért álldogál ő, mert a többiek álldogálnak, vagy tán azért, hogy a «kundschaft» ezzel is későbbén kapja meg a sürtött lábbelít.

Eleinte lassan szállingóznak a képviselők. Nagy sensatiót csinál egy-egy jó magyar ruhás, pödört bajszú alak köztük. A néptömegben mozgás támad: «ki volt ez?» Az ismertebb arczoknál egy-egy önkénytelen «eljen» is ki-

A hölgyek karzata.

Egy figyelmes hallgató.

esúszik a tömegeből. Azután egyre népesebb lesz az országház környéke. Zsibongó élet gyűl össze körülötte. Fiakerek, magánfogatok robognak. A közelfekvő utcák egyre sűrűbben öntik az érkező képviselőket. Némelyik fogatból torzonborz pater patriae hegyes szemmel szállnak ki, a karzatra iparkodva.

Az épület középső bejárása úgy néz ki, mint esős időben a köpi szája; nagy szaporaságban befelé özönlik minden odaváló. Jönnek katonás sorban a rendőrök, a kik «posztokon» állanak a ház különböző helyeiseiben; vidéki deputációk frakkosan, fehér keztyűsen; kék mándlis, ezüstgombos Haluska Jánosok. Megvillan egy-egy katonai egyenruha vagy püspöki talár. Mind elnyeli apródonkint a tágas lépcsőház, hol nappal is gáz ég s egyenruhás szolgák sűrűnek-forgognak, leszedve a képviselők kabátjait s nyomtatványokat nyújtogatva nekik.

Végre két fehér lovon megérkezik a «haza feje», Tisza Kálmán. Az ácsorog csoportokban hullámzás támad. A kapus fűgően szalad a kocsiajtót kinyitni.

A látványosság elérte tetőfokát. A politikus

esizmadia, a Lavater-takács és a rajongó diák utána néznek a mig láthatják, aztán szétszélednek a többiekkel.

A szolgák kiakasztják a táblát: «a karzatjegyek elfogytak» s az utca apródonkint ismét visszanyeri hétköznapi formáját. Minden élet bent van a falak közt. Foly az ülés. Péchy csengője nem hallatszik ki.

Csak szórványosan jönnek még elkésett képviselők, kik már gyakran hazamenőkkel találkoznak a kapuban.

— Ki beszél odabent?
—
— Érdemes bemenni?
—

Az utca csendes, már semmi sem mutatja, hogy ott bent törvényeket hoz a parlament, csak a lengő nemzeti zászló a homlokzaton s a hosszú kocsisor az országház előtt. Egyik-másiknak a bakján jóízűen hortyog a fiakker-kocsis.

Az utca az ülés alatt.

Idekünn már nem lévén semmi dolgunk, menjünk fel a karzatra (hátha még nem fogyott el minden jegy). No lám, milyen tele van minden zig-zugja! Mennyi kedves fiatal asszonyka egy csoportban! Egy bál teremben sincs több.

S ott lent egy pénzügyi javaslatot tárgyalnak, — lehetetlen, hogy az országos pénzügyi érdekeljék őket annyira.

Nem akarok malicizózus lenni, de ez a hely, a hol a férfiak a magok szerencsésjét megcsinálhatják, nem épen reménytelen a hölgyekre sem. Ki tudja, miféle tervek lapangnak e mosolygó, örökké izgó-mozgó fejeisekben?

No de hagyjuk ennek a fejtegetését máskorra. Most mindenekelőtt ismerkedjünk meg a Ház nevezetességeivel.

M—th K—n.

A közlendő arczképcsoportok összeállításában nem kötik magunkat szigorú rendszerhez. Párt-és korszakosság nélkül, vagest mutatjuk be a képviselőház tagjait s polgári foglalkozásaira is csak kivételesen leszünk tekintettel, a menyenyiben a nemzet életére valamely fontos pályán törvényhozói működésükön kívül is oly szolgáltatásokat tettek a közügynek, mely külön foljegyzésre érdemes. Sok ismerős arczra fog közöttök akadni az olvasó, olyanra is, melyet talán épen a «Vasárnapi Ujság» hasábjairól ismer korábbi időkben. De tudjuk, hogy az idő eljár, az események gyorsan követik egymást s mindenik rajta hagyja a maga nyomát az emberen. A kit évekkel ez előtt mint délceg ifjut mutatott be lapunk, ma már tul lehet az élet delén s a gond és küzdelem meglátszik homlokán; más, a ki már akkor is férfi-számba ment, mikor arczképe a közönség előtt utolszor megjelent, ma már, meglehet, törődött, élemedett ember s ha lelki ereje tán nem lankadt is meg, de az évek nem maradtak foljegyzetlenül arczvonásain, s terhük meglátszik vállain. A muló idő kérelhetlen törvénye hozza magával így s nem végez fölösleges dolgot, a ki annak különböző fázisairól tud-

mást veszen. Az öregök kidülnék a sorokból, jönnek helyökbe fiatalabbak.

A sorozatot a képviselőház elnökeinek bemutatásával nyitjuk meg, és pedig PÉCHY TAMÁS arczképével, a ki a képviselőház elnöki díszes tisztét már nyolcz esztendő óta viseli, viseli pedig törhetetlen buzgalommal s ez állásban annyira fontos elő részrehajlással, mely számára biztosítja valamennyi pártnak elismerését és tisztelétét.

A ki tudja azt, mily véghetetlen gondosság, egy pillanatilag sem lankadó feszült figyelem, aházbábolyoknak mily reszletekig ható ismerete, higgadt ítélet, hideg vér és igazságosság szükséges egy oly testület tanácskozásainak vezetéséhez, mely országos törvények alkotására van hivatva: csak az tudja méltányolni azokat a ritka tulajdonokat, melyek Péchy Tamásban az elnöki széken egyesülnek. Puritán kötelességűdással, vagy helyesebben, kötelességszeretettel ulti végig a négy és több óra hosszágú tartó üléseket nap nap után, heteken, hónapokon keresztül szakadatlanul, a nélkül, hogy a kimerültségnek bármily kis jele volna rajta észrevehető. Még beteges is helyt áll tisztének s nagy bajnak kell már akkor lenni, ha magát az elnöki széken az alelnökök valamelyikével egy-egy órára fólváltja. Ha más nem, de ő végig hallgatja a legunalmasabb szónokot is s megjegyzi, ha „mondott valamit.”

Diskrecionális elnöki jogát egyik-másik szónok tulpapaszával, imparlamentáris kifejezésekkel szemben ritkán s nem örmést és akkor is lehető szelidséggel gyakorolja, csupán az állam tekintélye elleni támadásokat torolja vissza erélyvel. S e tekintetben nem ismer pártkülönbséget, egyenlő mértékkel mér mindenfelé. Ott az elnöki széken, a hol hosszas fontolgatásra idő sincsen, biztonsággal igazodik ki a határozati javaslatok tömkelegéből s úgy állapítja meg a szavazások sorrendjét, hogy az ellen ritkán szólhat föl valaki. Ő alatta a tanácskozásokban alig fordul elő zavar, e tekintetben valóságos hadvezéri stratégiát követ, s ha vihar keletkezik, az ő tapintatos közbelépése hamar véget vet annak.

Közpályáját Deák Ferencz miniszteriumában kezdé, mint tiszteletbeli fogalmazó. De letette a tollat, a mint arra lón szokás, hogy a nemzet ifjai kardot ragadjanak. Közönségesnek állt be, de nem soká maradt az: kapitány lett husz éves korában. E miatt aztán ismét közlegénynek sorozták be a császári seregbe. Nagyon fiatalon tanulta hát meg a katonaregulát s bizony mai állásában, a hol rendet tartani a földolog, annak is hasznát veszi. Mikor kiszabadult, gazdaságának s tanulmányainak élt egész 1861-ig, a mikor mint megyei bizottsági tag kezdett szerepelni Abaujvármegyében. 1867-ben e megyének alispánja, egy évre rá a szikszói kerületnek képviselője lett s a balközép soraiban foglalt helyet. A pártok fuziója idején az addig többségben volt Deák-párt három miniszteri széket adott át a balközépnek s ezekből a közlekedésügyire ő hivatott meg. Őt évig vezette a közmunka- és közlekedési ügyeket, a mikor 1880-ban a ház elnökévé választotta.

A ki őt elnökölni látja, bizonyára nem mondaná, hogy ma-holnap már a betovenidék év nehezidk váillira. A kötelesség megacélozoza erejét s nem engedi folyton a muló időre s a velejáró csapásokra gondolnia.

Régi szokás, hogy az elnökök egyike az erdélyi képviselők közül választatik. A mostani országgyűlés ez állásra GRÓF BÁNYFY BÉLÁT választotta, ugyanazt, a kinek elhunytáról épen akkor vesztük a gyászjelentést, mikor arczképét e csoportzatban bemutatni készültünk. A megboldogultnak is 1848-ban kezdődött a nyilvános pályája, a mikor is, nagy fájdalomra, nem fogadták be honvédek, — még csak 17 éves volt — s így nemzetörre lett, később pedig tiszteletbeli fogalmazó a Csányi László miniszteriumában. Mikor 1861-ben gróf Mikó Imre lett Erdély kormányzója, őt közlekedés-, ipar- és kereskedelemügyi osztálytitkárává nevezte ki, Schmerling alatt azonban ez állásáról leköszönt s a magánéletbe vonult, de számos czikke jelent meg az Apponyi vezetése alatt álló magyar konzervatív pártnak „Debatte” című Bácsban megjelenő politikai lapjában, a miért sok zaklatásnak volt kitéve. A kiegyezést előkészítő Majláth-Sennyey kormány alatt Szilágyi megye főispánja lett, 1876 óta pedig képviselő. Utóbb a közlekedésügyi bizottság is elnökévé választotta. Pártjában elő-

kelő állást töltött be s miniszteri tárczára nem egyszer emlegettek nevét. Mint író is gyakran fogott tollat s „Erdély ötven év előtt” cím alatt megjelent korrajza feltűnést keltett eleven színeivel.

GRÓF CSAKY LÁSZLÓ, a ház másik alelnöke, egyik legtitesebb alakja a képviselőháznak galambósz szakállával, arisztokrata jellege mellett is szelid, barátságos arczával. Bécsben született, de Trencsénmegyében, a hol nagy kiterjedésű birtokainak egy része fekszik, kezdte a közszolgálatot, mint tisz. aljegyző, majd főjegyző. De már a negyvenes évek derekán a főrendiházban találjuk, hol a szabadelvű ellenzékhez tartozott. 1848-ban mint Szepesmegyének főispánja, s utóbb ugyanennek és Sárosnak királyi biztosa buzgón szolgált a nemzet ügyét, a miért aztán a győztes hatalom halálra ítélte, mi elől azonban külföldre menekült. 1852-ben visszatért s újra halálra ítéltetett, de kegyelmet kapott. 1861-ben és 1865-ben ismét a törvényhozás tagjai között foglalt helyet, de már mint képviselő. 1867-től 1876-ig Nyitra megye főispánja volt, de ez utóbbi évtől kezdve a képviselőházban folyvást a trencsénmegyei varini kerületet képviseli. Pártjában a kandidáló-bizottságnak a tagja, a házban az összeférhetetlenségi bizottságnak az elnöke s dacára előhaladott korának, gyakran vesz részt a ház bizottsági tanácskozásában.

TYSA KÁLMÁN miniszterelnök, ez idő szerint egyuttal pénzügyminiszter is, a közönség előtt sokkal ismertebb egyéniség, semhogy ez uttal ismételnünk kellene a róla nálunk már közlötöket. Az utóbbi években feltűnően megőszült, de máskülönben megtartotta ugy lelki, mint testi ruganyosságát, mely a pártvezéri és kettős miniszteri állásával járó rendkívül ideg-feszítő munka teljesítésére oly rendkívül módon képesé teszi. Erős marokkal tartja kezében a pártja vezetését s miniszteri ressortjának még aprólékosabb ügyeiről is oly tájékozottsága van, mely méltán ejtheti csodálkozásba párt- és ellenfelei egyaránt, amál is inkább, mivel a parlamenti vitákban minden nevezetes kérdésnél helyt áll a kormány javaslatai mellett ugy a képviselő-, mint a főrendiházban s nem kevesebb bravurral védi álláspontját, mint tizenöt évvel ezelőtt.

BAROSS GÁBOR, a közlekedési és közmunka-ügyek minisztere szintén azok közé tartozik, a kiknek arczképével nem egyszer találkozhatott már lapunk hasábjain az olvasó. Az újabb kor embere, még csak negyven éves. Rendkívüli munkaereje, melylyel kétségbe ejti alárendeljeit, közmondásossá vált az országban s alkotásaiban ifjú erély és vasszorgalom nyilatkozik. Törvényesíti jellemzi a rajongás Magyarországot forgalmi politikájának függetlenítéséért. Mint szónok is a leggyakorlottabbak egyike az egész házban, noha 1882 óta, midőn közlekedésügyi államtitkár lett, s még inkább 1884 óta, a mikor miniszter lett, munkássága sulypontját hivatalában s nem a képviselőházban keresi, a hol csak a szakmájába vágó kérdések megvilágítása s törvényjavaslatai indokolása végett szokott felszólalni. Külsőleg is hatalmas, erőteljes egyéniség, s már vállain is meglátszik, hogy sok teher elviselésére képesek.

BÁRÓ KEMÉNY JÁNOS, a „Pesti Napló” egykori szerkesztőjének s kitűnő publicistának és regényírónak, báró Kemény Zsigmondnak testvére, szintén volt egykor a képviselőház alelnöke, és pedig azonnal az új választották, a mint Kolozs megye kolozsi kerületének mandátumával 1878-ban a képviselőházban megjelent, s azóta ismételve is viselte az alelnöki tisztet ő és nógrádi Szontagh Pál, a kivel annyira elválhatatlan jó barátok lettek, hogy ritkán lehetett őket egymás nélkül látni. A valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot is együtt nyerték 1884-ben. Az országgyűlésen pártkülönbség nélkül kedvelt ember s ezáltal fejedelmi eredetűre, de méltóság-terjes fejhordozására is, bizalmasan csak „fejedelem”-nek nevezik egymás közt a képviselők a jó kedélyű, barátságos, 63 éves öreg urat, a ki ugyan erdélyi származásának s népszerű nevének köszönhetette alelnökké történt első megválasztását, de a többi valóban egyéniségével szerette meg, mely annyira bizalomkeltő és szereteremtető, hogy Pusztá-Kamaráson, a hol mint aszteruén kezelt, szép gazdasága van, községi bíróknak is őt választották az oláhok, a mi bizonyosan egyedüli példa a maga nemében.

Ha báró Kemény János „fejedelem”, akkor az „ország bárója” bizonyosan POMMANICZKY

FRIGYES, ez a száz kezű és ezerszemű mágus, a ki komoly munkában és tevékenységben tultesz akármelyik latájnere. Nem hiába őt választotta a szabadelvű párt a választási végrehajtó bizottság elnökévé. Nagyműveltségű, u. n. „versátus” ember, a kinek általános látóköre mindenre kiterjed. Mint követi „irnok” kezdte meg pályáját Ráday Gedeon gróf mellett a pozsonyi diétán 1843-ban. Aztán Berlinben ment egyetemre és bentazta a művelt nyugatot. Visszatérve aljegyző lett Pestmegyében, s hogy követ lehessen, korengedélyért folyamodott, mert még nem volt 24 éves, mikor az utolsó pozsonyi országgyűlés főrendiházában megjelent. Az első pesti országgyűlés főrendiházának korjegyzője volt, de csak pár hónapig, mivel ő is fegyvert ragadt a megátamodt alkotmány védelmére s részt vett a schwechati ütközetben. Később a Károlyi-fele 16. számú huszárezrednek lett századosa és osztályparancsnoka. Világos után közbakaru-hába dugták s elvitték Olaszországba; de nem igen boldogultak a gavaléros tempóiról bakaru-hában is ismertté vált fiatal mágussal s egy év múlva hazabocsátották, a mikor aztán birtokára vonult s fölvette az írólatot, melylyel tiszteletreméltó helyet vívott ki magának irodalmunkban, s az akadémia is levelező tagjává választotta. 1861-ben is képviselő volt, ugy szintén az újabb alkotmányos korszaknak csaknem egész ideje alatt. A balközéphez tartozott, melynek „Hazánk” nevű politikai napilapját is szerkesztette. 1870-ben az újonnan alakult honvédségbe lépett be, mint százados, hol utóbb szabadságot állomány örönagygyá lett. 1873-ban a fővárosi közmunkatanácsnak lett alelnöke, mely minőségében nagy része volt abban a bámulatos haladásban, melyet Budapest az utóbbi évek alatt építészeti tekintetben fölmutat. 1875-ben a nemzeti színházban az intendantsá lett s e nehéz állásban rendet tudott teremteni a nemzeti színház zilált viszonyaiban. Ez intézetnek, melynek operai személyzete az ő alatta épült díszes dalműszínházba költözött, aligha volt boldogabb korszaka ama tíz évnél, mely alatt ő állt az élén. Legutóbb kiadta emlékiratait, melyek föltötte érdekes adalékokkal szolgálnak ama mozgalmas kor jellemzéséhez, a melyben írójuk élt és szerepelt.

DARÁNYI IGNÁCZ a törvényhozói ifjabb nemzedék egyik kiváló képzettségű tagja. Még nincs negyven éves, de közéletünk közelről érintő sok fontos kérdésben már is tevékeny szerepe volt, a mit alapos készségén kívül rendkívülinek mondható munka-erejének köszönhet. Már mint joghallgató annyira kivilált társai közül, hogy volt rá eset, a mikor jogtanára őt ültette maga helyett a katedrába. 25 éves korában már köz- és váltó-ügyvéd s a jog- és államtudományok tudora, oly névre tett szert az ügyvédi praxis terén, hogy az országos ügyvédvizsgáló bizottság tagja lett. A tisztviselői társulat központi bizottsága, melyhez az ország legtitesebb magyar lakosságának s három millió hold termőföldnek érdeke kapcsolak, őt választotta titkárává és előadójává. 1881 óta állandóan a főváros II. kerületét képviseli az országgyűlésen, melynek egyik legmunkásabb, legszorgalmasabb tagja. Éveken át volt a közlekedésügyi bizottságnak előadója s jelenleg mint a pénzügyi bizottság tagja is mindig helyt áll, akárhányszor valamely fontosabb javaslatot kell az előadói székéből képviselnie. Ezuttal is az italméresi jog megválasztásról s az állami italméresi jövedékről szóló nevezetes törvényjavaslatokat ő adja elő a betegegyes által akadályozott rendes előadó helyett. Mindig készen áll, ha váratlanul támadt hézagot kell betölteni, és a mellett ráer buzgón teljesíteni a fővárosi bizottsági tagságával járó kötelességeket, tevékeny részt venni minden nagyobb szabású közművelődési és jótékony-sági mozgalomban s lelkiismeretesen ellátni mind ama teendőket, melyeket kiterjedt ügyvédi gyakorlata halmoz váillira.

MÓRIZ PÁL a szabadelvű kör igazgatója s mint a párt végrehajtó és kijelölő bizottságnak is tagja, jelentékeny szerepet visz a párt belső ügyeiben. Biharországi ember, a ki 1856-ban, alig tizenkilenc éves korában már köz- és váltóügyvéd s megyéjének aljegyzője volt. Mint fiatal ember sokat iragotott szabadelvű irányban Csengery „Pesti Hírlap”-jában, de később is, már mint képviselő, erős tollharczot folytatott a „Hon”-ban a dohánymonopoliun eltörzése mellett. Az alkotmányos korszak beálltával szolgabíró, majd meg főjegyző lett Biharban s onnan

1868-ban küldte föl képviselőjének a bárándi kerület az országgyűlésre, hol a bal közép vezérkarának lett tagja s a pártkörnek elnöke. A fuzió után tagja lett a pénzügyi és zárszámadási bizottságoknak s több ízben a delegációban is részt vett. Mint kitűnő gazda, leginkább közgazdasági kérdésekkel foglalkozik s a pénzügyi politikában a józan takarékoság irányát képviseli.

VIZSOLYI GUSZTÁV ugyancsa a szabadelvű párt belső ügyeiben visz nevezetes szerepet, Gorove István halála óta ő levén e pártnak az elnöke. Közpályáját fiatalon kezdé meg s 1844-ben, 22 éves korában már mint diplomatikus ügyvéd aljegyző lett szülőmegyéjében (Tolna), mely 1861-ben főjegyzője s 1865-ben és utána még két ízben első alispánjává választotta. 1872-ben lett tagja a képviselőháznak, hová a közéleti kerület küldte föl s attól kezdve folyvást ezt a kerületet képviseli. Mint képviselő a Deák-párthoz tartozott, a fuziókor belépett a szabadelvű pártba, melynek szelid, barátságos modorával csakhamar egyik legnépszerűbb tagja, s mint mondók, elnöke lett. A képviselőházban tagja és elnöke a kényvinyi bizottságnak s 1874-ben tagja volt a közigazgatásnak is, s mint e téren kiváló tapasztalattal férfiú, előkelő részt vett az 1880-iki közigazgatási anketben is. Tagja volt a fumei kérdésben kiküldött, valamint az országos földadó-bizottságnak is. Mint pártelnök tapintattal, mindenre kiterjedő figyelemmel viszi hivatalát s vezetű a párt értekezleteit. Daczára a pártok között gyakran éllessé is váló ellentétnek, alig van a házban ember, a ki minden párt részéről oly osztatlan rokonszenv környezze, mint a kedves modoru, jó öreg urat, a ki ha hirtelenében „kegyelmes uramnak” szólít valamelyik fiatalabb kollega (tavaly lett valóságos belső titkos tanácsossá), szinte kéréllőleg siet utána tenni, nehogy megnehezteljen: „kedves Gusztai bácsi!”

De most tekintsünk át a ház másik oldalára, a hol az ellenzék ül. Jobban mondva ellenzékéről kell szólnunk, mert ketten vannak: egyik, a melyik azt mondja, „hogy jobban is lehetne kormányozni az országot azon a közjogi alapon, a melyen mi is állunk, ha megvolnának a hozzá való emberek” s mely magát *mérsékelt* ellenzéknek nevezi; a másik pedig, mely azt mondja: „embereknek ti csak megjárnátok; de ha mind olyanok lennétek is, mint akár Kossuth Lajos: még sem tudnátok boldogulni azon a törékeny közjogi alapon, a melyre helyezkedtetek.” Ez utóbbi a *függetlenségi és 48-as párt*nak nevezi magát.

Ez utóbbinak IRÁNYI DÁNIEL az elnöke, a ház törhetetlen Catója, régi veterán bajnoka a 48-as föl fogásának ugy a közjogi, mint a szabadelvű demokrata elvek terén. Épen olyan koru, mint a kormánypárt elnöke, Vizsolyi, de merevbb dereku, mintha külsejében is ki akarná fejezni politikai programját. Nagy készségű s oly ideális gondolkozású és tiszta jellemű ember, a ki minden pártnak kikényszeríti a tiszteletét. Ezelőtt 44 évvel lett ügyvéd a fővárosban s ez időtől kezdve visz a politikai életben szerepet. 1848-ban titkár lett a Deák miniszteriumában, s ugyanakkor a pesti Lipótváros képviselője. A képviselői alapon összeült első magyar törvényhozásnak, mint a legfiatalabbak egyike, korjegyzője, utóbb választott jegyzője lett s ő volt az, a ki Debrecezenben 1849 április 14-én a függetlenségi nyilatkozatot a képviselőház jegyzőkönyvébe bevezette. A szabadságharc alatt mint kormánybiztos is buzgó tevékenységet fejtett ki, s ez idő alatti ügy törvényhozási, mint kormánybiztos működéséről a győztes hatalom kötel általi halálra ítéltette, melyet öt hónapi bujdoklás után külföldre meneküléssel sikerült kikerülnie. Párisban a gróf Teleki László elnöklele alatt működő nemzeti bizottságnak titkára lett, s nyelvtanításból és irodalmi munkásságából tartá fenn magát. Ekkor irta meg francia nyelven a magyar szabadságharc történetét. 1859-ben Olaszországba ment, szintén mint az emigráció kormányának a titkára, 1866-ban pedig Florenczban és Berlinben teljesített Kossuth megbízásából missziót Magyarország folszabadtása érdekében. A béke megkötése után visszament Párisba s 1868-ig ott maradt. Ekkor azonban Pécs városa képviselőjévé választván, hazajött s elfoglalta ülést a házban, melynek azóta folyvást tagja. A függet-

lenségi és 48-as pártban, mióta ő az elnöke, megszűntek azok a belső villongások, melyek e pártnak korábban oly sokat ártottak s vezetése alatt e párt számban, ha lassan is, de folyvást gyarapodik. Mint szónok is a 48-as iskola hive s folszólásait formai gondos kidolgozás mellett szigorú logika, s bizonyos lendület jellemzi.

HELFIY IGNÁCZ, mint némelyek nevezik, a Kossuth Lajos palatinusa, a ki minden évben kirándul egyszer-kétszer a nagy remetéhez, vele élénk levelezést folytat s közte és a párt között az eleven kapcsolatot képezi. Széles európai látókörü, eleven felfogású, minden perczben készen álló szónok, elmésen érvel, de kevésbé bir a szó-noklat külső eszközeivel, mint például Irányi. Szamosújvárott született s mint 18 éves ifjú a budapesti egyetemnek volt hallgatója a márcziusi napok alatt, melyeknek mozgalmaiban neki is része volt. Majd a bécskai hadseregben szolgált s a szent-tamási sáncok alól került a Kossuthi irodájába, a mikor hírlapírással is foglalkozott. A szabadságharc után haditörvényszék elé állították s Pestre, Bécsbe, majd Páduába internálták, hol egyetemi tanulmányait befejezve, Mantuában az irodalom, majd a bölcsészet tanára lett s lapot alapított. Az Ausztria és Olaszország közti háború kitörvén, 1859-ben Turinba költözött s „L'Alleanza” (szövetség) című lapja az emigrációnak hivatalos közlönye lett. 1869-ben került haza, a mikor Kossuth ajánlatára a szent-lőrinczi kerület képviselőjének választotta. Itt csakhamar egyik legtevékenyebb vezérferfia lett a függetlenségi pártnak, melynek lapját, a Böszörményi László által alapított „Magyar Ujság”-ot is szerkesztette, fölváltva ebben Irányit. A képviselőház bizottságai közül a pénzügyinek tagja s azonfölül a regnicoláris bizottságnak is. Kossuth Lajos nagy munkáját, az emigrációról szóló „Iratat” ő rendezte sajtó alá s ő készítette abból népies kiadású kivonatot.

UGRON GÁBOR a függetlenségi párt ifjabb nemzedékében kétségtelesen a legkiválóbb egyéniség, kit megfelelő külső mellett valódi szónoki temperamentum, hév és agilitás jellemz. Társai a jövőd pártvezért látják benne, ellenfelei sokszor éles, metsző föllepéséről a párt „kardjának” nevezik. Régi előkelő székely nemzetségből származik. Még fiatal ember, csak negyvenegy éves. Udvarhelyszéken, Szombatfalva községében született s gymnasiumi tanulmányait Székely-Udvarhelyen, a jogiakat a budapesti és bécsi egyetemen végzé. Már mint jogász működött a hírlapirodalomban. Az államtudományi és jogi vizsgák letétele után egy éves önkényes lett a József főherczeg nevét viselő egyetemre, aztán Budapestet és szülőhelyén tanulmányokkal is irodalommal foglalkozott. 1871-ben Franciaországba ment, hogy ott a köztársaság szolgálata álljon. Utóbb Olaszországban véte útját, a francziák megsegítésére siető Garibaldi Ricciotti szabad csapatába állott s több csapatban vett részt. A béke megkötése után Párisba ment s ott volt a commune egész uralma alatt, eleven színekkel írott levelekkel látva el az „Ellenőr”-t és a „Vasárnapi Ujság”-ot. Majd Angliába utazott s 1872-ben került haza, a mikor is Udvarhelyszék képviselőjévé választotta. Az országgyűlésen a balközép soraiban foglalt helyet, de nem ment bele a fuzióba s azon kevesek közé tartozott, kik inkább a szélső balal egyesülve a függetlenségi pártot alakították. Első megválasztása óta a háznak folyton tagja s mindig figyelemmel hallgatott szónoka. Egy ízben Kolozsvár második kerületét képviselte, legutóbb pedig két kerületben is megválasztatván, Kecske-mét mandátumát fogadta el.

ORBÁN BALÁZS ugyancsak a székelyföld szülője, és pedig szintén udvarhelyszéki, melynek Lengyelfalva községében látta meg a napvilágot 1830-ban. Kollegiumi tanulmányai végzetével keletre ment s a szabadságharc híre is itt találta, honnan hiába kísérelt meg a visszatérést ismételve is. Szerbián keresztül épen egy szabad csapattal készült betörni, mikor híre jött a fegyverletételnek. Erre Londonba ment, a hol megírta keleti utazásait. Majd Jersey szigeten telepedett meg, szoros viszonyba lépve a szintén oda menekült magyar és francia emigránsokkal. 1855-ben visszatért Konstantinápolyba s csak az abszolutizmus megszűntével, tizenegy évi távollét után jött ismét vissza hazájába, történelmi tanulmányokra fordítván idejét. Bejárta szülőföldét s a „Székelyföld leírása” című nagy munkájában írá le, melyen nyolcz évig kitartó

szorgalommal dolgozott, és saját költségén tette közzé. Udvarhelyszék 1861-ben ideiglenesen, több pedig az öt székely szék tiszteletbeli főjegyzőjévé választta, elismerésül a székely föld ismertetésének szentelt fáradozásaiért. 1867-ben Kolozs megye rendes főjegyzőjévé választta, a mit ő azonban, épen történelmi kutatásai érdekében, el nem fogadott. 1871-ben lett képviselő Maros-Vásárhely részéről. A képviselőházban a bal-középnek, utóbb a függetlenségi pártnak lett tagja s egy ízben e párt részéről a háznak jegyzője volt. Buzgó párttag, ki különösen választások idején nagy tevékenységet bír kifejteni, az ország egyik feleről a másikra utazik s jó formán vasuton lakik. Szép magyaros szabású arca, népies szokású modora, hatásossá teszük föllépését s nem egy pártfele köszönheti mandátumát az ő támogatásának.

MADARÁSZ JÓZSEF, Boér Antalt, a rendszerinti korelnököt kivéve, a ház legidősebb tagja, s valamennyi között a legrégebb képviselő. Már az 1832/6-iki diétán is jelen volt, mint távollévők követe, s attól kezdve minden országgyűlésnek tagja volt. A 1848/9-iki országgyűlésen testvér-bátyjával, Madarász Lászlóval együtt a radikálisoknak egyik vezérferfia. A szabadságharc után Kufsteinba vitették, hol öt évig fogva volt. 1867-ben ama „hét férfiú” közé tartozott, a kik a koronázást nem ismerték el, s a szélső ellenzékhez képeztek. „Emlékirataiban” megírta élete történetét, politikai szereplését és elményeit. Daczára korának, szíves alkottás, életerős ember fiatalos mozgalással, szép, csengő hanggal s pathetikus előadással. A képviselőház a jelen ülésszakra jegyzőjének választotta.

A mérsékelt ellenzéknek, mióta Szilágyi Dezső e pártból kivált, egyedülinek elismert vezére, gróf APONYI ALBERT, fiatal koru daczára — csak 42 éves — a ház legjelentékenyebb politikuskainak egyike s olyan szónok, a ki bármely parlamentnek díszere válnék. Folszólásait választékos forma, a kifejezések és előadás előkelősége jellemzi. Külsőleg is rendelkezik mind a fölött, a mi valakit szónokkú kvalifikál: esengő, tiszta organum, bár nem az ugynevezett behizelgőek közül való, lelkes szem, kifejezőes arca, s mivel kellő tartás és tagletés párosul. Mindjárt első folszólásával — 1872-ben, a mikor, mint 24 éves ifjú, a háznak korjegyzője is volt — magára vonta a figyelmet s azóta, mondhatni, a törvényhozás szeme láttára nőtt. Kezdetben a Sennyey-párthoz tartozott, de az egyesült ellenzék alakulásakor ehhez csatlakozott, s abban nemsokára vezéri szerepre emelkedett. Gondos iskolai készütség után lépett a politikai pályára, melyen széles látó- és tág ismeretkör van, a melyen éles bíráló és gyors felfogást tanusit folszólásai alkalmával, melyek közül nem egy ugynevezett „parlamentesi esemény”-számba megy.

HORÁNSZKY NÁNDOR Apponyi mellett méltán nevezhető a mérsékelt ellenzék alvezérének, a mennyiben még nála is tevékenyebb, s különösen pénzügyi kérdésekben a nevében való folszólással a párt mindig őt bizza meg. Beszédei alapos készütségről, éles elmeről s a tárgyának, melyről szó van, tüzetes áttanulmányozásáról tanuskoznak. Horánszky Nándor Egerben 1838-ban született s tanulmányait is itt és a budapesti egyetemen végzé, aztán bírói pályára lépett s 1861-ben fogalmazó lett az újonnan szervezett királyi táblánál. Még az éven Szolnok városa jogtanácsosává választotta, mely állásáról azonban a provizorium beálltával lemondott s ügyvédi irodát nyitott. 1872-ben választották meg először országgyűlési képviselőnek s azóta folyvást tagja a háznak. Pártjában a végrehajtó bizottság elnöke s a képviselőházban a pénzügyi bizottságnak egyik legszorgalmasabb tagja.

KIRÁLYI PÁL a régi gárda embere, még a Deák Ferencz környezetéből való. Zemplénben született, mely már az 1844/5-iki országgyűlésre felküldte mint joggyakornokot. Fiatalon lépett a publicisztikai pályára s a „Robot és dézma” című munkájával elnyervén az orsz. gazdasági egyesület díját, már 1845-ben munkatársa, 1848-ban pedig szerkesztője is lett a „Jelenkor” című politikai lapnak. A forradalom után őt is közbakánok vonták be s e minőségében hat évig ette a császár kenyerét. A mikor végre megszabadult, újra fölvette az írólatot s igen élénk iro-

hivatkozva a bécsi hírlapírók nagy vagyoni nyugdíj-intézetére, melynek ő felsége ajándékozott díszes és nagy telket. A fővárosi tanácsa előkényen figyelembe vette a kérelmet. A Lipótvárosban a most épülő igazgatási palota mellett, az alkotmány- és selyem-utczák sarkán szemelt ki 363 négyszögölnyi telket. A pénzügyi bizottság fele áron, élet negyven frtért számítva (14,500 frt) ajánlotta átengedni a telket, de a tanács indokoltan vélte, hogy a czél előmozdítására a f. v. törvényhatóság támogatását nagyobb mérvű segélyben fejezze ki, és azt ajánlotta a közgyűlésnek, hogy a telket a játékosok czéla ingyen adja át. A közgyűlésen Kirdályi Pál melegen szólt föl az intézet mellett s ajánlotta a tanács javaslatának elfogadását. Medrey Zsigmond a féláron való átadást pártolta. Darányi Ignác szólott még a tanács javaslata mellett, melyet a közgyűlés 116 szóval 52 ellenében is elfogadott. Ezzel Budapest főváros 50,240 frtnyi értékkel a hírlapírók nyugdíj-intézetének örök alapítói sorába lépett.

Egy bécsi polgár magyar alapítványai. Frohner János bécsi polgár, a „Hotel Imperial” tulajdonosa, ki évek előtt Budapesten is szálloda-tulajdonos volt, ő felsége trónraléptének negyven éves jubileuma alkalmából jótékony alapítványokat tett. A magyarországi hírlapírók nyugdíj-intézetének kétezert frt adott; továbbá Bécsben az egyetemen tizezer frt alaptulajnyt tett, melynek kamatait oly egyetemi tanuló kapja évenként a ki osztrák születésű, de közelezi magát a magyar nyelvet szobán és írásban tökéletesen megtanulni.

Tizezer forint alapítvány. Gróf Andrássy Géziné szül. Kaunitz grófnő a napokban fia gyermekkel üdvöztetette meg családját. Az első fia születése alkalmából a nagyapja, gr. Andrássy Manó, egy régebben tett ígéretéhez képest tizezer forintot adott a rozsnói szegény ápoló-intézet és szeretetház javára.

Herman Ottó kitünő tudósunk a tavasszal Afrikában folytatja a nyáron északon megkezdett madártani tanulmányait. Kiséret nélkül, egyedül utazik a forró égöv alá s hosszabb időt tölt ott, hogy tapasztalatai alapján írhasse meg a madarakról szóló nagy munkáját, melynek megírásával a természettudományi társulat bízta meg. Afrikából hazajövet fog csak körülatt tenni hazánkban a madarak tanulmányozása végett. A munka megírása — mint ő maga állítja — legalább is öt évet fog igénybe venni.

Sarah Bernhardt a fővárosi közönség tapsainak és szíves fogadtatásának emlékei mellett kellemetlen emlékeket is vitt magával. Már Bécsben megtörtént vele és szintársulata minden egyes tagjával, hogy hirtelenében kereseti adót vetettek ki rá, s azt impressariója, Grau Móricz ki is fizette. Ezt a példát utánozta a budapesti adófelügyelőség is, a művésznőre 530 frtnyi kereseti adót vetett ki, melyet Grau ki is fizetett.

A művésznő egyébiránt minden fölépte után 2000 frankot kapott. A „Kameliás hölgy” előadásaiak 6500, „Fedora”-nak 7777 frt, „Francillon”-nak 6142, „Tosca”-nak 7000 frt bevétele volt. A francia társulat tehát szépen kerestett, jelentékeny összeget vitt el. Mivel azonban a legtöbb nagy városban még nem szokás az ily megadóztatás, s néhány nap előtt még Budapesten sem esett adó alá a meiningeni szintársulat, mely a német színházban játszott — a külföldi művészek előtt semmi esetre sem fogja emelni a magyar főváros vonzerejét. Párisban már oly alkalom jutott el a hír, hogy itt lefoglalták a művésznő összes ékszereit és egyéb értékeit s ezt a hírt a „Figaró” ki is írta. Sarah Bernhardt egy e hó 17-ikéről keltezett táviratban megczófolta ezt, elmondva a tényállást de hozzá tette: „A fiskus tulajdonképen igazságtalan, a mi figyelmzettetésül szolgálhat azon művészeknek, kik Ausztria-Magyarországra jönnek és nem Grau az impressariójuk.” A belvárosi előjáróság pedig értesülvén, hogy a művésznőnek négy ölebe is van ráírt, hogy ezekért rögtön fizesse meg az ebadót, 20 frtot, különben az ebeket a gyeptester megsemmisíti. Ezt az adót azonban nem fizette be a művésznő, a négy parányi ölebelet sem ment el a gyeptester. Egy jótékony egyesület levele sem okozhatott valami örömet a művésznőnek. A levél figyelmeztette egy ígéretére, mely szerint az egyetlen javára rendezendő matinéen szaválni fog; az impressarió azonban ebbe nem egyezett bele. A levél tudomására hozta a művésznőnek, hogy az előadásulék 200 frt. költséget okoztak. A művésznő egész Budapesten léte alatt sehol sem jelent meg, s látogatót is csak keveset fogadott.

Pasteur intézete. Nov. 14-én nyitották meg Párisban Pasteur intézetét, melyben a legborzasztóbb betegséget, a veszettséget tanulmányozzák s ápolják a világ minden részéről összegyűlt betegeket. Adakozás emelte az intézetet, melynek vezetése Pasteurre van bízva. A megnyitáskor a kitünő tudós a legmelegebb ovációkban részesült.

A megnyitásra megjelentek a köztársaság elnöke, a miniszterek, szenátorok, képviselők, Oroszország nagykövete, a szultán képviselője. Pasteur fia fölolvastott egy beszédet, mely Pasteur küzdelméről és törekvéseiről szólt. Pasteur — szól a beszéd — nem a maga, hanem Franciaország számára szerzett dicsőséget, mert ha a tudományban nincs is hazája, van a tudósnak. Két rendeletet áll most egymással szemben. Az egyik a röpököt arra készíti, hogy készen álljanak a csatatereken, másik a béke és a munka rendelkezése, mely az emberiség boldogulását segíti elő. Egyedül Isten tudja, hogy melyik fog győzni. A francia tudomány mindig az emberiség szolgálatában fog állani.

HALÁLOZÁSOK.

Gróf Bányffy Bélának, a képviselőház elhunyt al-elnökének holttestét a szentmihályi kastélyból Kolozsvárra vitték, s ott e hó 21-ikén temették el nagatyja, gr. Kendefy Ádám mellé. A képviselőház számos tagu küldöttsége díszes koszorút helyezett a belfarkas-utczai ref. templomban fölállított ravatalra, Tisza miniszterelnök, Beniczky Ferencz államtitkár, Ferencz József unitárius püspök, a magyar közművelődési egyesület, a bányai hatványi vilászto kerület (melyet küldöttség képviselt) és még sokan küldtek koszorukat. A végítzesség megadására nagy részvét közt ment végbe. A kolozsvári delegület gyászdala után Szász Domokos püspök mondott megható beszédet. Közvetlenül a ravatal mellett a képviselőház küldöttsége állott, jobbra tőlük a kolozsnegyei és Kolozsvár városi tisztviselők, élükön gr. Bély főispánnal és Albach polgármesterrel, balra a honvédtisztikár-élén Mádi Kovács altábornaggyal, foglaltak helyet, míg a koporsó mellett levő padsorban az özvegy és a családjának tagjai ültek. A gyászmenetet a ref. főiskola küldöttsége nyitotta meg, a halottas kocsit előtt haladt a koszorút vivő külön kocsis. A merre a menet elhaladt, nagy néptömeg állott sorfalat, az erkélyek és ablakok tömve nézőkkel. Az elhunyt sírját néhai Kendefy Ádám gróf hatalmas négy kőoroszlános sírelmére alján ísták meg.

Káldy Gyula, a dumántúli evang. egyházkerület felügyelője, ki mint ilyen a főrendiháznak is tagja volt, meghalt a vasmegeyi Alsó-Káldon 52 éves korában. Mint a legregőbb protestáns családok egyikének tagja, felekezeteért sokat munkált és buzgózkodott. Előbb főügyezője volt az egyházkerületnek, majd pedig nagyapja örökébe, a felügyelői méltóságba lépett. Tevékeny részt vett az egyházkerület életében s az egyetemes gyűléseknek is lelkes magyarságáról ismert szónoka volt.

Elhunytak még a közelebbi napok alatt: Herich Károly nyug. miniszteri tanácsos, a magyar technikus-kar egyik legjelese tagja, a közlekedési miniszteriumnak hosszú éveken át egyik kiváló szakereje, 70 éves korában, Budapesten, — Dr. Gruber Alajos, a meteorologiai intézet volt igazgatója, egyetemi rendkívüli tanár, tudományos munkásságu férfi, kit nem régebben elmebaj lepett meg, 34 éves, Budapesten; ugyanitt Thoma Károly, az egyesült fővárosi takarékpénztár első pénztárnoka; Nagy Károly, a dunagőzhajózási társulat tisztviselője, a társulat tüzeltő testületének főparancsnoka, 61 éves. — Zimmermann Károly, nyug. plébános, Nagy-Váradon életének 81-dik s áldozásának 57-dik évében. — Hochreiter Bertalan, Somogy megye volt táblabírája, 89 éves, Csákványon. — Krizmanich Lajos, ügyvéd, 48-as nyug. honvédszázados, 73 éves, Zala-Egerszegen. — Kühlbrandt Tivadár, a brassói evang. gimnázium tanára, 30 éves. — Ullrich Ferencz, Ullrich Gyula, fővárosi polgári iskolai tanár édes atyja, Ujpesten, 80 éves. — Jónás Ferencz, posta- és távírói számvizsgáló, 42 éves, Nagy-Szebenben. — Udvardy Ferencz, ügyvéd, 45 éves, Aszárán. — Kis János, nyug. alk. evang. lelkész, 86 éves — Rebernyek Antal, budapesti kávéház tulajdonos, 65 éves. — Moczar Ferencz dr. árokszállási orvos, 29 éves. — Gyórfy István, néhai Gyórfy Iván esztergomi író szép reményű fia, 20 éves, Esztergomban. — Neubauber János, a felső-lévői evangélikus tanintézet derék igazgatója. — Dessewffy János, 23 éves, Nagy-Doboson. — Vály Benedek, ügyvéd, 67 éves, Kistelekben. — Rákosi Gyula, a fűmői Ossoi-nak, előlélek és hazafias fűmői gyáros vállalatának egyik vezetője; testvérbátyja volt Rákosi Jenőnek, Viktorának és Rákosi Szidi asszonynak, a nemzeti színház tagjának, 48 éves, Fűmönben. — Schirula István g. k. lelkész, 71 éves, Hradiszkon. — Perlakey Gábor, hites ügyvéd és földbírók, 73 éves, Hoztótón. — Grosch Pal dr., Gyónk és vidékének orvosa, 44 éves, Gyónkon. — Kasza Sándor, a Majláth-féle grófi uradalmnak sok éven át volt tisztartója, 55 éves. Pécssett. — Fogarasi László László 54 éves, Deesen. — Marich Károly, a pozsonyi pénz-

ügyigazgatóság irodástisztje. — Braun József, szervási iparos, kiterjedt család feje, dr. Bánfi Zsigmond fővárosi tanár édesatyja. — Krisztophorovics János, Szabadka legöregebb és leghíresebb vadása, ki tízezer frtnyi vagyonát jótékony czéla hagyta. — Birkfalvy Miklós, gépgyári képviselő, 53 éves, N-váradon. — Eperjesy István, 82 éves, Pozsonyban.

FILINGER KÁROLYNÉ, szül. Sztójánovics Karolina, a fővárosi IX. ker. polgári és kereskedelmi iskolai igazgatójának fiatal neje, 23 éves, Budapesten. — Özv. Rainprecht Antalné, szül. Steiner Teréz, Veszprémben, 64 éves. — Blum Jánosné, szül. Wieser Johanna asszony, a Budapestről több évvel ezelőtt Pécsre visszavonult Blum János gőzmalomtulajdonos neje. — Bornemissa Mária báróné, B. Bornemissa Tivadár leánya, 17 éves, Kolozsvárott. — Máty Ándorné, szül. Hvozodovics Sarolta, ref. lelkész neje, Rencsön. — Végő Dóra, Végő, Arthurnak a hazai első takarékpénztár ügyvezetőnek és nejének Hájós Erzsébetnek 10 éves leánya, Budapesten. — Dr. Struchak Istvánné, született Mészáros Teréz, 44 éves. — Seh Károlyné, szül. Förster Teréz, Seh Károly dárdai főszolgabíró neje, 46 éves, Pécssett. — Özv. Obradovics Júlia, 63 éves Verseczen, s mintegy 16,000 frtnyi vagyonát a szerb Maticának hagyta, beteg és szegény írók segélyezésére. — Özv. Faksa Jánosné szül. Pap Teréz, Szeged város fővámszedő-jének édes anyja, 57 éves.

Külföldön elhunytak: GONDINET, a jeles francia vígjátékíró, kitől magyarrá is több színmű van lefordítva, 59 éves, Párisban. — Delius Miklós, az ismeretes Shakespeare-tanulmányozó, ki a német irodalmat a nagy angol költő színműveire vonatkozó számos tartalmas művel gazdagította, Bonnban, 75 éves korában. — Simen Vilma, Simen György bírók leánya, élte virágában, Kelemenfelkén. — Özv. Tölgassy Pálné, szül. Ékes Terézia, 52 éves, Ardon. — Buday Krisztina, 61 éves, Debrecezenben. — Szervaszky Lászlóné, szül. Bozontay Anna, 48 éves, a bihari megeyi Rikódon. — Neufeld Lőrinczné, szül. Salamon Lina, 53 éves, Hegyköz-Kovácsiban.

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ.

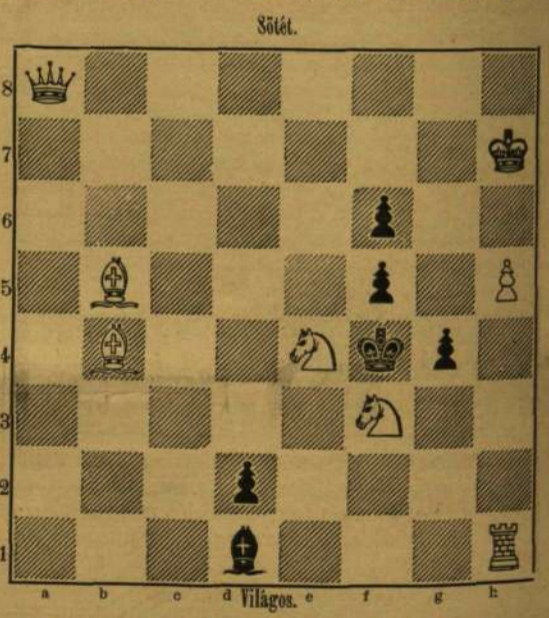
London. D. T. Köszönettel vettük a legközelebb felhasználjuk. A másikat is közölni fogjuk, mihely az illető fizetést megkaphatjuk.

Majolika. Közölni fogjuk. Eddig is csak a tárgyhalmaz miatt késett.

Cs. L. »Az italok élvezetéről s a részegségről írni nem épen időszorítlan a mai regale-váltságos időben,» írja kedveid, s cizkike olvasása után mi is helyeseltük ezt a nézetét. Legközelebb napvilágra kerül.

1520. sz. feladvány. Winter-Wood E. J.-tól.

A »Sheffield Independents» feladványtornájában első díjat nyert

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1514. sz. feladvány megfejtése.

Weinheimer R.-tól.

Megfejtés.

Világos.	Sötét.	Világos.	a	Sötét.
1. A4-f5	... d6-d5 (a)	1. V1-g1	...	... c7-e5
2. b2-b4	... a4-b3 e. p.	2. V6-g4	...	... d6-d5!
3. Ha5-b3!	Kd4-c4	3. Vg4-d1	...	... t. sz.
4. Vf5-f1 mat.		4. Vd1-g4 a4-v.		
		Kd3-e2 mat.		

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. Kovács J. — Az Erkel-színházhoz nevében: Exner Kornél. — Miskolcon: Rudnyánszky Géza. — A pesti sakk-kör.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós. (L. egyetem-tér 6. szám.)

Vérszegénység, sápkór, migraine és ideges gyomorhajok ellen kitünő hatású gyógyszer, gyenge gyermekek és nők erősítésére hatalmas praeservativum, a

POKAI-CHINA-VASBOR,
mely a m. k. belügyminiszterium által engedéllyel látta-
tolt el az orosz közönség, yi tanács köv. véleménye
nagy elterjedtsége számtalan, többnyire igen vilány, utánzókat szül, minélgyoa csak azon készítmény fogadható el, melynek jelenyven alant névalírásom
alapján: — «Deees és nemcsak egyes kisebb ha-
jak ellen sikerrel használható, hanem gyógyszer-
jótelménynek tekinthető találmány». E készítmény
nagy elterjedtsége számtalan, többnyire igen vilány, utánzókat szül, minélgyoa csak azon készítmény fogadható el, melynek jelenyven alant névalírásom
alapján: — «Deees és nemcsak egyes kisebb ha-
jak ellen sikerrel használható, hanem gyógyszer-
jótelménynek tekinthető találmány». E készítmény

KRIEGER ER GYÖRGY gyógyszerüzára a Magyar koronához, Budapest, VIII. ker., Kálmán-tér.
A „REPARATOR” csász. közvány, császer fej-, fog- és fülszaggyógyászati, faszam és ütési daganatoknál rendkívüli hatású
gyógyszernek főraktára. — Egy nagy üveg ára 1 frt, kicsi 50 kr. Kapható minden gyógyszerárban.

Poudre laxative de Vichy
dr. SOULIGOUX L. fűrdőorvostól
Vichy-les-Bainsben. 5767
Ez por jeles hatással bír mindennemű székrekedéssel, külön-
ösen pedig olyanokkal, melyek az epevezetés zavarái, máj-
kálk, a belek petyhüdsége stb. efféléktől vannak fölté-
tele. Kitünő hatással bír migraine, agy-vertóulás, aranyér
stb. eseteinél. — Egy üvegsével 1 forint 50 krajczár.
Főraktár az osztrák tartományok részére
Pserhofer J. gyógyszerüzára Bécs, I, Singerstrasse 15.

Franciaország és a Külföld Minden
Illatszerez és nél és Fo-
La drászánl
VELOUTINE
Különleges Rizopor
BISMUTTAL VEGETIVU
CH. FAY, ILLATSERÉSZ,
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS

Gasteiner ZIRBELKIEFER
Präparate
Gasteini czukorkák (Gasteiner Bonbons) czirbolya-
fenyefenyéből, köhögés, reked-
ség és hurutok ellen. Csomaga frt —30.
Gasteini csúz- és köszvény-aether (Gasteiner
Gicht und
Rheumatismus-Aether) a czirbolyafenyéből, legjobb
szer bedörzsölésnek és borogatásokra, csúz, köszvény és
csukló-fájdalmaknál, stb. 1 üvegsé frt 1.—
Gasteini szappan (Gasteiner Seife) czirbolya-
fenyéből, kitünő hatású csúzes és jeles
köszvényes bajoknál, mint rendszeres mosáshoz, a kiváló,
mintán az arcbőrnök puháságot és frisséget kölcsö-
nöz. — Darabja 60 kr. 1 carton 3 darabban frt 1.60.
Gasteini czirbolyafenyő-olaj-gelatintokoc-
kák (Gasteiner Zirbelkiefer-Oel-Gelatine-Kapseln)
belégzésre és belégző a légzőszervek bántalmait
ellen; 1 üvegsé frt 1.—
Gasteini fűrdőkivonat (Gasteiner Badesztrakt)
czirbolyafenyéből, kösz-
vény és görvény ellen. — 1 palack 5 fűrdő, frt 2.—
Pipere-cizkékben, melyek kiváló illatjuk és jeles
összetételük által tünnek ki, ál-
talam még a gasteini czirbolyafenyéből előállítottak:
szájvíz, fogpasta, haj- és arcz-kemőcsök, melyek min-
den gyógyszerárban és 1-rendű illatszerezeknél kaphatók.
Előállítva Főraktár Budapesten
dr. Sedlitzky Török József
es. k. udv. és kaphatók a legjobb
gyógysz. által és kaphatók a legjobb
Salzburgban. gyógyszerárban.

Váci-utca
27. szám,
BUDAPEST.
WADLSTEINER F. és Tsa
AJÁNLJÁK DÚSAN BEREDEZETT
ÜVEG ÉS PORCELLÁN-RAKTÁRUKAT,
LÁMPÁK, PIPERETÜKRÖK, CSILLÁROK.
A CHRISTOFLE-EZÜST
MAGYARORSZÁGI FŐRAKTÁRA.

Régi képek.
47 darab, az 1310. évi időtől
kezdve, I. rendű festő művé-
szektől, illetve arczképek, sza-
bad kézből előadók. Bővebbet
VI. ker. O-utca 49. sz., 5. a.
A Franklin-Társulat kiadásában
Budapesten megjelent és minden
könyvtárnál kapható:
Arany Kincstár
Nélkülfizetelen tanácsadó min-
den család és háztárs számára
Szerkesztette
Beniczky Irma.
Ara fűzve 80 krajczár
Ára kötve 1 frt.

I-ső os. kir. kizár. szabad. ujonnan javított
ruganyos sérvkötők
biztonsági övvel és
Fontos szervenődnök
sérvvédővel.
Fontos szervenődnök
Legújabb találmány az amerikai, ujonnan javított ruganyos sérvkötő
Politzertől; ez rugók nélkül van, tisztán ruganytáblából művészesen szer-
kesztve s az a czéja, hogy még a legidősebb sérvket is lehet legröví-
debb idő alatt egyenesen felvessze hozzá, s egy nappal a legerősebb
munkát, vagy a sokat járulékos, mint szűttén éjjel alvásiban is használ-
tathatják, a nélkül, hogy a sérvhóban szenvedő hivatásában legkevésbé
is volna akadályozva. Felette nagy haszon, hogy az éjjel is a testen
maradhat, mivelhogy a szenvedő testreznre kiválóképen jótékony, kelte-
metes nyomást gyakorol, s a legtöbb esetben még a sérv biztos gyógyu-
lását is eszközli. A legtöbb orvosi tekintély által elismerve, megvizs-
gálva s a legjobbnak találva: professor Kovács s sebészeti kórda alel-
nöke, dr. Gross Lajos magy. kir. egészségügyi tanácsos, dr. Glück
Ignác sz. kir. törvényesbíró orvos által.
Alólított egyszerűsind nagy raktárát is tart angol és francia acél sérv-
kötők, fűzősítő készületek (suspensorium) gummból, szövötték, mint
szűttén szarvasbőrű. A sarvasbőr és gummi suspensoriumok czéja,
Méhfeccenkőd, légnárak, ágybetétek per odatlakk, praeservativumok,
gummiharisnyák és mindennemű gummi árucikk. Sérvkötőim kérem
megjeleni: jobb, bal vagy kétoldós, mint szűttén a test bőrére is. Meg-
rendeléseket különlegesen megfizetve.
POLITZER MÓR
csász. kir. szab. sérvkötő-készítő Budapesten, Deák Ferencz-utca.
Valódi francia és amerikai gummi-övszer (praeservativ) tucatként
3-6 frt. Női különlegességek tucatként 2-4 frt.
Árak: urak, hölgyek és gyermekek számára, egyoldalonak
drája 6-10 frt, a kétfőle drája 10-16 frt, gyermekeknek
felével olcsóbb. Ugyanitt kapható legjobb amerikai sérv-
kenőcs. Egy tégely ára 3 frt 50 kr. 7836

Sipőcz-féle gyógyborok!
Ezen közkedveltségnek örvendő és az orvosok által is a leg-
nagyobb elismerésben részesült gyógyboraim, melyek hason
készítményű külföldiekkel a versenyt bátran kiállják, a leg-
obb minőségű anyagokból készíttem; ezen borok étvágy-
gerjesztő, idegerősítő, a vérképződést elősegítő diätetikus
készítmények;
Pepsin bor
kitü nő hatású mindennemű gyermekbajoknál, vérszegény és
tuberkulózis gyermekeknek, megszünteti a gyomorerget s a
bor v. sörnek túlságos élvezete után. 1 palack ára 1 frt 50.

Coca bor
az idegrendszer élnkítésére, erősítésére és tevékenységének
fokozására orvialag sokszorosan ajánlott becses szer, rögtön
megszüntet mindennemű ideges fájaldalmat, migránt, fog- és
arozfájaldalmat. 1 palack ára 1 frt 50.

China és China vasbor
sápadtság, vérszegénység, étvágytalanságnál, általános gyen-
eségnél hosszú s nehéz betegségek után a legjobb sikerrel
leasz használva és végre kitünő erősítő szernek bizonyult az
agorkorban. 1 palack ára 1 frt 50.
10 üveg egyszerre rendelve 12 frt osztr. ert.
SIPŐCZ ISTVAN
gyógyszerész.
Művegyészi laboratoriuma Pécssett.
3766

Alkalmi butor-vásárlás!
PATYI ISTVÁN ÉS TÁRSAI
hazai gyártmányu asztalos és saját készítményű kárpitos butortermeiben
Budapest, IV. (belv.) koronaherzeg-utca 11. sz., 1. emelet, a zsisbáros-utca sarkán, a főposta-palotával szemben.
A lefolyt nyári idény alatt műhelyeinkben nagy mennyiségű butor gyártattuk, minek következtében ter-
meink és raktáraink annyira telhalmaztak, hogy eme óriási készletünket minden elfogadható, még az előállít-
tási áron alul is elárussítjuk, amennyiben e tömeges gyártás ama kellemes helyzethez jutottok, hogy szilárd mi-
nöségű, száraz anyagból készült butorainkat olcsóbban adhatjuk, mint bárhol s azokért 2 évi föjtállást vállalunk.
Háló, ebédő és dolgozó szoba berendezések, mindennemű faldívó és szüben a legújabb divatu angol, barokk,
renaissance és ó német stylen, valamint szalon-garnitúra, a legfinomabb kivitelű óriási választékban találhatók
ebédő és háló dívának és ottománok a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelű óriási választékban találhatók
Áraink a következők: Teljes hálószoba-berendezések, u. m. credenaz, truneeauz tükrökkel, asztal és 6 szék,
mosdó 90 forinttól 700 forintig. — Teljes ebédő-berendezések, u. m. egy garnitúra, szalon-asztal és consol-asztaltükrökkel 100 frttól
100 frttól 800 frtig. — Szalon-berendezések u. m. egy garnitúra, szalon-asztal és consol-asztaltükrökkel 100 frttól
800 frtig. — Ottománok 22 frttől 100 frtig. — Háló-dívának 20 frttől 80 frtig. — Magas támlájú ebédő-dívának,
szövetből vagy bőrből, 40 frttől 200 frtig. — Irásasztalok 12 frttől 120 frtig.
Ezekkívül minden alakú és minőségű egyes butor darabok megrendelés és rajz szerint a legutányosabban
készíttetnek. Terjedelmes képes butor árjegyzékünk ingyen és bérmentve küldetük, s vidéki megrendelések pon-
tosan eszközöltek.
Hazafias tisztelettel Patyi István és Társai.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárnál kapható

Irodalmi tanulmányok
Irtá
SALAMON FERENCZ.
KÉT KÖTET
Kiadja a Kisfaludy-társaság. — Kassellik Jenő alapítványból.
Ara a két kötetnek fűzve 3 frt 60, vászonba kötés 5 frt.
A két kötet csak együtt kapható.
Tartalom: I. kötet Arany János. — Arany János és a népiesség. — Arany János kisebb költeményei. I. Katalin. II. Népmun-
dák és népregek. — Dalis idők. — Buda halála. — Petőfi
Sándor. — Petőfi Sándor újabb költeményei. — Petőfi Sán-
dor bemutatása a francziákánál. — Csokonai Dorottya. —
Zrínyi a költő. — II. kötet. Shakspero. — Balzac. — Világ-
írodalom. — Könyvismertetések. Béla. — Bécsy-album. —
A magyar népkönyv. — A magyar társas élet. — Madarak
pajtsáa. — A rom titkai. — Két új zsebkönyv. — Beszélyek.
— Csokonai Album. — A részvét könyve. — Gondolatok.
— Osaládelet. — Alkalmi cizkék. — Bajza József emlékezete
(Neecrolog). — Vachott Sándor (Neecrolog). — Kisfaludy társas-
ágról. — Vörösmarty Mihály (Neecrolog). — Bessenyi ödög
ismeretlen levelei. — Bárd Komény Zsigmond emlékezete.

A FRANKLIN-TÁRSULAT

kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

AZ ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY RENDEZÉSE.

AZ 1888-IK ÉVI VII. TÖRVÉNYCZIKK S AZ 1888-IK ÉVI 40,000 SZÁMÚ VÉGREHAJTÁSI RENDELET ALAPJÁN.

A TÖRVÉNY S VÉGREHAJTÁSI RENDELET SZÖVEGÉVEL, MAGYARÁZATOKKAL, AZ ÁLLATBETEGSÉGEK ISMERTETÉSÉVEL ÉS SZAKUTASÍTÁSOKKAL. MEGYEI S ÁLLAMI TISZTIVISELŐK, KÖZSÉGI ELŐLJÁRÁSOK, JEGYZŐK, FÖLDBIROKOSOK, BÉRLŐK, MEZEI GAZDÁK, ORVOSOK STR. SZÁMÁRA.

Dr. SZOKOLAY ISTVÁNTÓL.

Ara 1 forint.

PSERHOFER J.

gyógyszertára BÉCSBEN, Singerstrasse Nr. 15. „zum goldenen Reichsapfel.“

Vértisztító labdacsok elzött egyetemes labdacso neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben a labdacso csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyították volna. A legmakacsabb esetekben, melyekben sok egyéb szer sikertelenül alkalmaztatott, ezen labdacso számtalanszor és rövid idő alatt teljes gyógyulást eredményeztek. 1 doboz 15 labdacsoval 21 kr., 1 tekeres 6 dobozzal 1 frt 5 kr. bérmentesen utánvárdással küldéssel 1 frt 10 kr. A pénz előlege beküldése mellett ára bérmentes megküldéssel: 1 tekeres labdacso 1 frt 25 kr., 2 tekeres 2 frt 30 kr., 3 tekeres 3 frt 35 kr., 4 tekeres 4 frt 40 kr., 5 tekeres 5 frt 20 kr., 10 tekeres 9 frt 30 kr. (1 tekerenél kevesebb nem küldetik szét.)

Valódiának csak ama labdacso tekintendő, melynek utasítása Pserehofer J. névvonásával van ellátva, s amelynek minden doboz tetején ugyanazon névvonás vörös színben rajta van.

Számtalan levél érkezett, melyben a labdacso fogyasztói hálát mondanak a legkülönbözőbb és leg súlyosabb betegségekből való meggyógyulásukért. A ki csak egyszer kísérletet tett velük, tovább ajánlja.

A sok köszönő-iratból közlünk néhányat:
Schlierbach, 1888. febr. 17. T. Uram! Tisztelettel alulírott kéri, miszerint küldene ismét négy tekereset valóban igen hasznos és kitűnő vértisztító labdacsoiból. Teljes tisztelettel.
Neureiter Ignác, gyak. orvos.
Hrasche, Flödnig mellett, 1887. sept. 12. T. Uraságod! Isten akaratára volt, hogy labdacsoi kezembe kerültek, s 1000 most azoknak sikeréről: gyermekágyban megbűtöttem magamat, úgy hogy munkámat többé nem végezhettem, s bizonyára már halva lennék, ha az Ön csodás labdacsoi meg nem mentek. Isten áldja meg Önt ezért ezerszer. Bizalmam van, hogy labdacsoi egészen meggyógyítanak, úgy a mint másoknak is gyógyításukhoz segítettek. Knifke Teréz.
Bécs-Ujhely, 1887. decz. 9. Igen t. Uram! Legmelegebb köszönetet mondok Önnek, 60 éves nagynéném nevében, ki idült gyomorhurutban és vizi-betegségben szenvedett. Az élet gyötrelme volt neki, s már azt hitte, hogy nincs remény. Váladásából kaptam egy dobozot az Ön kitűnő vértisztító labdacsoiból, s azoknak hosszabb használatára utat meggyógyultam. Teljes tisztelettel.
Weinertl Jozefa.
Mitterinzersdorf, Kirehdorf mellett, Felső-Ausztria, 1886. jun. 10. T. Uraságod! Szi-

Fagybalsam, Pserehofer J.-től. Sok év óta minden fagyos tagra és bármily idült sebekre mint legbizt. szer elismerve, 1 köcsöggel 40 kr., bérment. küldéssel 65 kr.

Keskeny-útifűszörp, hurut, rekedtség, görcs, köhögés, stb. ellen. Egy palackkal 50 kr.

Amerikai köszvény-kenőcs, legj. szer. köszvényes és csúszos bajok, tagzsugattás, ischias, fülzsugattás stb. ellen. 1 frt 20 kr.

Por a lábizzadás ellen. 1 doboz 50 kr., bérment. küld. 75 kr.

Golyva-balsam, a megbízható szer a golyvavánál. Egy üveggel 40 kr., bérmentes küldéssel 65 kr.

Élet-esszencia (prágai csöppek); megrontott gyomor, rossz emésztés és mindennemű altesti bajtalan ellen kitűnő házi szer. 1 üveggel 22 kr.

Angol esodabalsam, 1 üvege 12 kr., 12 üvege 1 frt 20 kr.

Az itt felsorolt készítményeken kívül még a birodalom valamennyi lapjában hirdett levő cikkek kívánatra pontosan és olcsón beszerelhetők. Postai küldemények a pénz előlege beküldése mellett pontosan eszközöltenek; nagyobb megrendeléseknél az összeg utánvétele mellett is. Az összegnek előzetes beküldése mellett (legjobban postai utánvétele) a viládjelentékenyen esélyesebb, mint utánvét mellett. A felsorolt különlegességek kaphatók Budapesten Török József gyógyszer, király-utca 12.

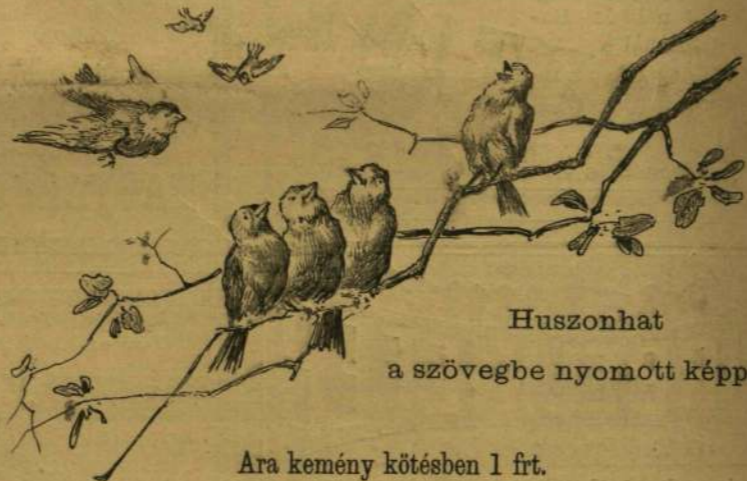
JAEGER TANÁR TÁRSULATA.

Tulajdonos: JORDÁN KÁROLY.
Budapest, IV. Deák Ferencz-utca 15.
Eredeti normál gyapju-cikkeknek egyedüli főraktára Magyarország részére.

Normál alsó-ruhanemű férfiak, nők és gyermekek számára, valamint felső-ruhák mértékszertől készíttettek a saját műteremben. Katalogusok és árjegyzékek ingyen és bérmentve.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent:

IDA NÉNI GYERMEKMESÉK

Huszonhat a szövegbe nyomott képpel.

Ara kemény kötésben 1 frt.

CSIKY GERGELY.

ARNOLD.

REGÉNY.

Ara füzve 1 forint.

„Gyujában megjelent!”

A FRANKLIN-TÁRSULAT kiadásában Budapesten és minden könyvkereskedésben kapható:

DEÁK FERENCZ BESZÉDEI.

Összeállította

KÖNYI MANÓ.

HARMADIK KÖTET 1861—1866.

Ara füzve 3 frt 60 kr.

Első kötet 1829—1847. — Második kötet 1848—1861.

Ara füzve 4 frt.

Ara füzve 2 frt 40.

Mind a három kötet együtt 10 frt.

VASÁRNAPI UJSÁG

49. SZÁM. 1888.

BUDAPEST, DECEMBER 2.

XXXV. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: fél évre 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt fél évre 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt fél évre 3 * Külföldi előfizetésekre a postallag megváltozott vidéki is enantolag

ELSŐ FERENCZ JÓZSEF.

TITOKZATOS dolgok előkészültének a színhelye vala Morvaország fővárosa negyven évvel ez előtt. Fényes uraságok, hölgyek és férfiak a legmagasabb körökből, tábornokok, államférfiak gyülekeztek a máskor oly csendes városba, ellepe a várat, az érseki palotát, az uri lakóházakat és vendéglőket.

Az udvar, mely az április-májusi zavargások folytán odahagyta a «hálátlan» birodalmi székváros s Innsbruckba vonult, augusztusban ismét visszatért Schönbrunnba, de már októberben a bécsi forradalom következtében ismét elvonult s Olmützöt választotta tartózkodási helyéül. Azóta volt itt az élet eleven ama különben is mozgalmas időben, mikor egész Magyarország lángban állt, Olaszországban a háború folyt s Bécs, a birodalmi metropolis a forradalom kezében vala.

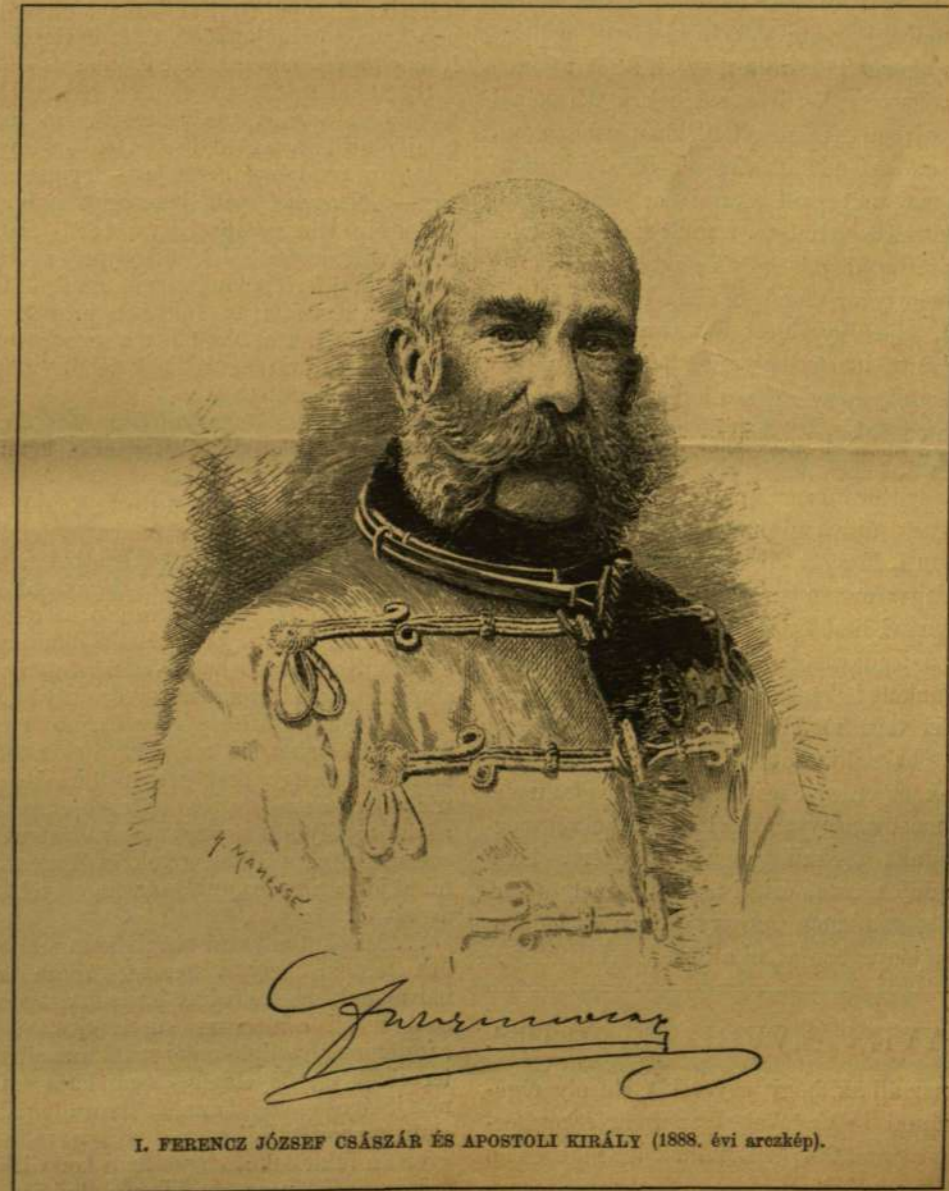
December 2-án már a kora reggeli órákban megnépesültek az utcák. Egész kocsisorok tartottak az érseki palota felé, hol Ferdinánd császár, a jóságos fejedelem szállva volt.

Nyolcz órára voltak az udvarhoz rendelve az uraságok. Hogy miért, mi czézből, senki sem tudta s a nagy trónterembe vezetv szobákban egymástól kérdeztek az érkezők, mi az oka, hogy ily szokatlanul korai órában hívják fel őket. Senki sem tudott semmi bizonyosat. Még a főhercegek sem, a kik a minisztereket faggatták, hogy mondják meg hát, mi készül itten? A hadügyminiszter alig tudta megnyugtanni a türelmetlenkedőket, hogy várjanak kissé, azonnal tudva lesz minden.

Magába a trónterembe csak kevesen bocsáttak be; az uralkodóház tagjai, a miniszterek, Windischgrätz és Jelacics, a főhadiszállásról ez alkalomra ide rendelt két fővezér.

Kevéssel nyolcz után megnyitott az ajtó s belépett rajta Lobkovitz herceg főszárnysegéd, mögötte mindjárt a császári pár, követve a főudvarmesterei pár, Fürstenberg herceg és neje által, kik után Ferencz Károly főherceg, Ferdinánd császár öccse, ennek neje, Zsófia főherceggasszony és fia, Ferencz József következtek.

A császári pár helyet foglalt, mire az uralkodóház többi tagjai is letelepedtek. Mély csend következett be. A császár elvett egy papírost s csendes hangon olvasá le róla, hogy fontos okokból az osztrák császári koronát leteszi és pedig, miután öccse, Ferencz Károly, kit a korona

I. FERENCZ JÓZSEF CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY (1888. évi arczkép).

Manesse rézkarca után, Bertha Sándor könyvtéből.